

2.8 የባሕላዊ እምነት ወርልድቪድ

የባሕላዊ እምነት ወርልድቪድ አብዛኛውን ጊዜ የክርስትና እምነት ከመስበኩ በፊት ሕዝቡ የሚኖረውን ሃማኖታዊ ግንዛቤና ልምምድን ያመለክታል። ይህ ልምምድ በበርካታ የእፍሪካ አገሮች ለሰሜን የእፍሪካ ባሕላዊ እምነት በመባልም ይታወቃል።⁷³ ባሕላዊ እምነቶች የተለያዩ መጠሪያዎችና ባሕርያት አሏቸው። በዚህ ክፍል አጠር ተደርገው የቀረቡት ከወርልድቪድ እንጻር የአብዛኞቹ እምነቶች መግለጫ የሚሆኑ ባሕርያት ናቸው።⁷⁴

የባሕላዊ እምነት ወርልድቪድ የፈጣሪን መኖር ያምናል። ይህ ፈጣሪ ሰውን፣ መናፍስትንና ዓለምን የፈጠረ ነው። እርሱ ሁሉን ይችላል። የሚኖረው ከሰው ርቆ ነው። ሰውን ለመርዳት በቅርብ አይገኝም። በችግር ጊዜ በቅርብ የሚገኙ መናፍስቱ ናቸው። መናፍስት የእግዚአብሔር «ወኪሎች» ናቸው። ሰው በእምልኮ ኅብረት ማድረግ የሚችለው ከእነርሱ ጋር ነው።

ባሕላዊው እምነት ሰው-ተኮር ነው። ትኩረቱ ከእምላክ ጋር በመገናኘት እርሱን ስለ ማምለክ ሳይሆን ሰው ችግሩን ለማቃሰል በሚያደርገው ጥረት ላይ ነው። የሚፈልገውን ነገር ለማግኘት፣ ራሱን «ክኑ» ለመጠበቅ፣ ምኞቱን ለማሟላት፣ በህብትና ንብረት ለመበልጸግ፣ ወዘተ. በእነዚህ ለሚገኙ መናፍስት የሚፈልጉትን መሥዋዕት ማድረግና እነርሱን ደስ ማለት አለበት። ስዚህ እንዲረዳው ጋይል የሚሰጡ ወይም ከክፉ የሚጠብቁ ጋይል አሰባቸው የሚባሉ ዕቃዎችን በክንድ ማለር፣ በቤቱ ማንጠልጠል ወይም ማለቀመጥ፣ መልበስ፣ ወዘተ፣ ይጠበቅበታል።

⁷³ <http://www.cabtal.org/pdf/ATR>

⁷⁴ ለተጨማሪ ማብራሪያ በፍጹም መክብብ (መጋቢት 1999 ዓ.ም)፣ ምን መጋጠም አለው? ቅይጥ እምልኮና ሕይወት በእግዚአብሔር ቃል ሲፈተሽ፣ አንድነት አታሚዎች የተጻፈውን ይመልከቱ።

መናፍስቱ የሰውን ኑሮና ንብረት ሁሉ ይቆጣጠራሉ። ስለዚህ ሰው ከነቤተሰቡ ስለነዚህ መናፍስት መገዛትና መናፍስቱ የሚፈልጉትን ሁሉ ማሟላት አለበት። ይህን ካላደረጉ ታላቅ ጥፋት፣ በሽታ፣ የንብረት ውድመት፣ ወዘተ ያደርሱብናል በሚል ፍርሃት ውስጥ ይኖራሉ።

ባሕላዊ እምነት (ሃይማኖት) በወርልድቪድ መስኪያዎች

እውነት

እውነት የሚገለጸው መናፍስቱ የሚፈልጉትን በሚያውቁና ሰው በሚገልጹ ሞራ ገላጮች፣ መናፍስት ጠሪዎች፣ ጠንቋዮች፣ ወዘተ. በኩል ነው። እውነት እነርሱ የሚናገሩት ወይም የሚያዙት ነገር ሁሉ ነው።

እምላክ፡-

ፈጣሪ እሱ። ፈጣሪ ሩቅ ስለሆነ በሰው የዕለት ክዕስት ጉዳይ አይገባም። ዓለም የምትተዳደረው በመናፍስት ነው። ወደ መናፍስቱ እንጂ ወደዚህ እምላክ መቅረብ አይቻልም።

ሰው፡-

ሰው ሥጋ ብቻ ሳይሆን ነፍስም አለው። ሰው በመናፍስት የተከበበ ስለሆነ ከእምላክ ጋር መገናኘት አይችልም። ኅብረት ማድረግ የሚችለው በዘር-ሐረግ ከሚወርድ መንፈስ ወይም በተፈጥሮ ማለትም ዛፍ፣ ተራራ፣ ወንዝ፣ ሐይቅ ውስጥ በሚኖሩ መናፍስት በኩል ብቻ ነው። ሰውን የሚጠብቁ ወይም የሚቀጡ የዘር፣ የጎሳ፣ የቤተሰብ መናፍስት አሉ። መናፍስቱ የሚያዙትን በጥንቃቄ መፈጸም ግዴታ ነው።

ደህንነት፡-

መናፍስቱን የሚያስቆጡ ነገሮች ቅጣት ያስከትላሉ። ደስ ነገራትን የሰውን ሕይወት ባጭሩ ሲቀጩ ይችላሉ ተብሎ ይታመናል። መናፍስቱንና የዘር መንፈስን ደስ ለማስኘት የምግብና መጠጥ «ቁርባን» አዘውትሮ ይቀርብላቸዋል። እውነተኛው ጋይል ያለው በእምላክ እጅ ሳይሆን በመናፍስቱ ስለሆነ መሥዋዕት የሚቀርበው ለመናፍስቱ ነው። በተወሰኑ ቀናት ወይም በዓላት ደግሞ የእንስሳ መሥዋዕት እንዲቀርብ

ያዛሉ። መሥዋዕት አቅራቢው መናፍስቱን ደስ ያላሰኘበት ነገር ካለ አስቀድሞ ተናዘው ይቅርታ ይጠይቃቸዋል። መናፍስቱ የሚያዙትን ሥርዓቱን ጠብቆ ሲያደርግ እነርሱ ከሚያመጡበት ስቃይና መከራ ይድናል። ይህ ነው ደህንነት።

ሥልጣን

ሥልጣን ያለው በመናፍስቱ እጅ ሲሆን ሥልጣኑ የሚገለጸው በጠንቋዮች ወይም በመናፍስት ጠሪዎች አማካይነት ነው። የመናፍስቱ ባሕርይ በውል ስለማይታወቅ ሁሉንም መናፍራት ይገባል፤ ተቆጥተው ክፉ ነገር ሲያደርጉ ይችላሉና።

ኢየሱስ ክርስቶስ፡-

ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነቱ አይታወቅም። ዋናው ነገር የመናፍስትን ዓለም አሠራር ማወቅና መገዛት ነው። በሰውና በእምላክ መካከል መካከለኛ የሚሆኑት መንፈስ ያለባቸው ሰዎች ናቸው። እነርሱ የዘር መንፈስ ወይም ሌሎች መናፍስትን ጠርተው ያነጋግሩላቸዋል።

ዘላለም፡-

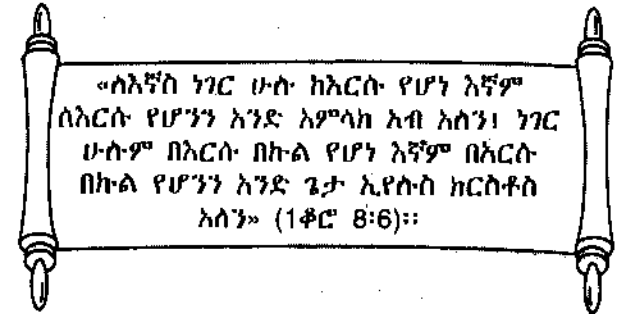
ከሞት በኋላ የሰው ነፍስ ይኖራል፤ አይጠፋም። ሆኖም መሬትን ለቆና ርቆ አይሄድም። የሙታን መንፈስ በሕይወት ካሉት ጋር የዘር-መንፈስ ሆኖ በቅርበት ይገናኛሉ፤ በየጊዜው ይገሰጡላቸዋል።

እንደ ሌሎች ሃይማኖቶች ሁሉ በባሕላዊ እምነት ውስጥ ጥቂት የእውነት ቅንጣቶች ይታያሉ። ለምሳሌ ፈጣሪ አለ የሚለው ትክክል ነው። ይህ የሚያሳየው እግዚአብሔር ሰበው ሁሉ ራሱን የሚገልጥ እምላክ መሆኑን ነው። እግዚአብሔር በተፈጥሮ (መዝ 19:1)፤ እርሱ በሚሠራው መልካምነት (ማቴ 5:45) እንዲሁም የሕጉን እውቀት በሰው ልብ ውስጥ በማስቀመጥ (ሮሜ 2:15) ራሱን ገልጦአል።

እግዚአብሔር እርሱን መፈለግንም በሰው ልብ ውስጥ አስቀምጧል (ሐዋ 17:27)። ይሁን እንጂ ሰዎች ባለማወቅ ይኖራሉ (ሐዋ 17:30)። ስለዚህ እውነተኛውን እምላክ ሳይሆን ፍጥረቱን ያመልካሉ (ሮሜ 1:25)። ይህ ዘዴ የዚህ ዓለም

እምላክ (ዲያብሎስ) የሰዎችን ልብ የሚያሳውርበት መንገድ ነው (2ቆሮ 4:4)። «ለእኛስ ነገር ሁሉ ከእርሱ የሆነ እኛም ለእርሱ የሆንን አንድ እምላክ አብ አለን፤ ነገር ሁሉም በእርሱ በኩል የሆነ እኛም በእርሱ በኩል የሆንን አንድ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አለን» (1ቆሮ 8:6-6)።

ከመናፍስት ዓለም ጋር የሆነ ግንኙነት (ዘጸ 18:9-13)፤ መሥዋዕት ማቅረብ ወይም ሙታንን ማማከር (ዘሌ 19:26-31፤ ኢሳ 8:18-20) ሁሉ ኃጢአት ነው። ሟርት የሥጋ ሥራ ነው (ገሳ 5:20)። ይህን የሚያደርጉ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት አይገቡም (ራእ 21:8፤ 22:15)። ስለዚህ በሁሉም ሃይማኖቶች ያሉ ሁሉ ንስሐ ገብተው ወደ ክርስቶስ ዘወር እንዲሉ (ሐዋ 17:30-31) መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምራል።

2.9 «አምላክ አለ» የሚሉ ወርልድቪዎች

አንድ አምላክ ወይም ብዙ አማልክት እንዳሉ የሚያምን የሃይማኖት ክፍሎች ተኬዘዋል⁷⁵ በሚባል አመዳደብ ውስጥ ይገባሉ። ከአንድ በላይ አምላክ እንዳለ የሚያምን ፖሊቴሌዝም⁷⁶ ሲባል አንድ አምላክ አለ የሚለው ደግሞ ሞኖቴሌዝም⁷⁷ ይባላል። በዚህ ክፍል የምናተኩረው ከክርስትና ውጭ ሆኖ «አንድ አምላክ አለ» በሚለው ወርልድቪዎ ላይ ብቻ ይሆናል።

ይህ አንድ አምላክ ሁሉን መቻል፣ ሁሉን ማወቅና የመሳሰሉ ክተፈጥሮ በላይ የሆኑ ባሕርያት⁷⁸ አሉት፤ ዓለምንና ሰውን የፈጠረ ነው። አንድ አምላክ መኖሩን የሚያምኑ የሃይማኖት ክፍሎች ከክርስትና ጋር ያላቸው ተመሳሳይነት «አንድ አምላክ አለ» የሚለው ሲሆን ትልቁ ልዩነት በዚያ አምላክ ማንነትና ለሰው ልጅ መዳን ካለው የዘላለም ዓላማ እንጂ የሚታየው ተቃርኖ ነው።

ከክርስትና ውጭ ያሉ ሃይማኖቶች በሥላሴ ተገልጾ ከዘላለም እስከ ዘላለም የሚኖረውን ሕያው እግዚአብሔርን አይቀበሉም። ይህም ከድንግል ማርያም የተወለደው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን አሰማውን ብቻ ሳይሆን ይህንን እምነት አጥብቀው ይቃወማሉ። የክርስትና እምነት የተመሠረተው ደግሞ በእግዚአብሔር ማንነትና ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን በመቀበል ላይ ነው። «የእግዚአብሔርም ልጅ እንደ መጣ፤ እውነተኛም የሆነውን

⁷⁵ Theism - a belief that a god or a supreme being is involved in the world.

⁷⁶ Polytheism - The belief that there are multiple gods or divine beings.

⁷⁷ Monotheism - the belief that there is but one God

⁷⁸ Supernatural

እናውቅ ዘንድ ልቡናን እንደ ሰጠን እናውቃለን፤ እውነተኛም በሆነው በእርሱ አለን፤ እርሱም ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እርሱ እውነተኛ አምላክና የዘላለም ሕይወት ነው» (1ዮሐ 5:20)።

«አምላክ አለ» የሚሉ ሃይማኖቶች በወርልድቪዎ መለኪያዎች

እውነት

በሃይማኖቱ ቅዱስ መጽሐፍ የተገለጠና በማብራሪያዎች የተደገፈ ነው።

አምላክ

አንድ አምላክ አለ። ይህ አምላክ በሥላሴ እልተገለጠም። ይህ አምላክ ከሰው የራቀ ነው። የሥላሴ እምነት ፈጣሪን እንደ መስደብ ይቆጠራል።

ሰው

በአምላክ የተፈጠረ ነው።

ደህንነት

ሰፈጣሪ በመገዛት በጸሎትና በመልካም ሥራ ይገኛል።

ሥልጣን

ይህ አምላክ ፈቃዱንና ሀሳቡን የገለጠው በመጽሐፍ ቅዱስ (በእዲስ ኪዳን) አይደለም። ሥልጣን ያላቸው በሃይማኖቱ ውስጥ ተቀባይነት ያላቸው መጻሕፍት አሉ።

ኢየሱስ ክርስቶስ

ከድንግል ማርያም የተወለደው ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ አይደለም። በመስቀል ላይ አልሞተም፤ ከሞት አልተነሣም። ኢየሱስ በታሪክ ውስጥ የነበረ አንድ ሰው፤ መምህር፤ ወይም ከነቢያት አንዱ ነው።

ዘላለም

ከሞት በኋላ ፍርድ አለ። ለው በፈጸመው መልካምና ክፉ ሥራ መሰረት ይፈረድበታል።

ለው ሐንድ ሐምሳክ አሉ ብሎ የሚያምነውና ሕይወቱን ለዚህ ሐምሳክ በማስገዛት የሚኖረው በመጨረሻ ክፍርድ ለመዳኃኖ (መንግሥተ ሰማይ) ለመግባት ከሆነ ያ ሐንድ ሐምሳክ የተባለው በማንነቱ እንዴት የተለያየ ሊሆን ይችላል? ስንት ሐምሳክ ቢኖር ነው? ለንት መንግሥተ ሰማይስ አለ?

መጽሐፍ ቅዱስ የሚያውጀው ሐምሳካችን እግዚአብሔር ሐንድ እግዚአብሔር ነው (ዘፍ 6:4) በማለት ነው። ይህ ሐንድ እግዚአብሔር ሐብ፤ ወልድ፤ መንፈስ ቅዱስ ነው (ማቴ 28:20)። ሦስት አማልክት የሉም ሐንድ ሐምሳክ እንጂ። ለው ይህን የሥላሴ ሚስጢር እንደ አንደኛ ክፍል ሂሳብ $1+1+1 = 3$ በሚለው ሊደምረው ይሞክራል። እንዲህ ዓይነት ስሌት የሚሆነው ለተፈጥሮአዊ ነገር ብቻ ነው። መለኮትን በእምነትና ራሱን በገለጠበት መንገድ እንጂ በስሌት መረዳት አይቻልም።

እንግዲህ ከዘላለም እስከ ዘላለም በሥላሴነት ስለሚኖረው ስለዚህ ሐንድ ሐምሳክ፤ ሐንድ ሐምሳክ አሉ በሚሉ የሃይማኖት ክፍሎች መካከል ያለው እምነት የተለያየና ተቃራኒ ከሆነ እንዴት ማንነቱንና ባሕርዩን በመጽሐፍ ቅዱስ ወደገለጸው ሕያው እግዚአብሔር መድረስ ይቻላል? ያለዚያስ ስንት መለኮት ሊኖር ነው? ይህ የሚያመለክተው ሃይማኖቶች ሁሉ መድረሻቸው ሐንድ አለመሆኑን አይደለምን? ሁሉም ወደ ሕያው እግዚአብሔር አያደርሱም።

“የእግዚአብሔርም ልጅ እንደ መጣ፤ እውነተኛም የሆነውን አናውቅ ዘንድ ልቡናን እንደ ሰጠን እናውቃለን፤ እውነተኛም በሆነው በእርሱ እለን፤ እርሱም ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እርሱ እውነተኛ እምላክና የዘላለም ሕይወት ነው።” (1ዮሐ 5:20)።

ክፍል 3 መጽሐፍ ቅዱሳዊ ወርልድቪው

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ወይም ክርስቲያናዊ ወርልድቪው የመጽሐፍ ቅዱስን ትምህርት መሠረት እድርጎ የሚነሣ በእግዚአብሔር ሕልውናና በኢየሱስ ክርስቶስ አዳኝነት ላይ የተመሠረተ እምነት ነው። ክርስቲያናዊ ወርልድቪው የሌላውን ወርልድቪው ምንነት የሚያሳይ ልዩ አጉሊ መነጽር ነው። የታወቀው ጸሐፊ ሲኤስ ሉዊስ በክርስትና የማምነው ልክ ፀሐይ መውጣቷን እንደማምነው ነው፤ እርሷን ስለማያት ብቻ ሳይሆን በእርሷ ሌላውን ነገር ሁሉ ስለማይባት ነው።⁷⁹ ያለው ይህን ያስረዳል።

ነበሩት ሦስት ምዕተ ዓመታት ወዲህ የተነሱ ወርልድቪዎች በአብዛኛው ትኩረታቸው ክርስትናን በመቃወም ላይ የተመሠረተ ነው።⁸⁰ ይሁን እንጂ ክርስትና በመድመቅ ቀጥሏል። ብርሃኑ በዓለም ዙሪያ በግ ብሎ እየበራ፤ አድማሱ እየለፋ ነው።

ቀደም ሲል በክፍል 1 መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነና መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነ ወርልድቪው በሚል የወርልድቪው ዓይነቶች በሁለት እንደሚከፈሉ ተመልክተናል። በክፍል 2 መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነ 9 የወርልድቪው ዓይነቶችን አየን። በዚህ ክፍል የመጽሐፍ ቅዱሳዊውን ወርልድቪው ዋና ይዘት እንመለከታለን።⁸¹

⁷⁹ “C.S. Lewis said “I believe in Christianity just as I believe that the sun has risen, not only because I see it but because by it I see everything else” Taken from [www. Defining a Biblical Worldview](http://www.DefiningaBiblicalWorldview)

⁸⁰ “the worldviews that are out there today and that have developed since the mid 1700s have all come from a rejection of one dominant and particular worldview – Theism”
<http://timeintheword.wordpress.com/>

⁸¹ በመጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት ለፋ ያለ ማብራሪያ ለማግኘት በጥበቡ ተገኝ (ወ/ዊ፣ 1999 ዓ.ም.)፤ የንፍስ መልካት፡- መጽሐፍ ቅዱሳዊ

የክርስቲያናዊ ወርልድቪዲዮ ዋና መለኪያዎች

1. አውነት፡- አውነት አለ፡፡ እግዚአብሔር አውነት ነው፡፡ ፍጹም አውነት የእግዚአብሔር አውነት ነው፡፡ አውነት ሁሉ የእግዚአብሔር አውነት ነው፡፡ አውነት ብርሃን ሰለሆነ ትክክለኛውን መንገድ ያሳያል፡፡ አውነት አንዳለ ሁሉ ሐሰትም አለ፡፡
2. ፈጣሪ፡- እግዚአብሔር ፈጣሪ ነው፡፡ ፍጥረትን ለመፍጠር ያቀደና ያደረገ እግዚአብሔር ነው፡፡ እንደ እግዚአብሔር አለ፡፡ እግዚአብሔር በሦስት አካል አብ፤ ወልድ፤ መንፈስ ቅዱስ ይኖራል፡፡
3. ፍጥረት፡- በሰማይና በምድር ያሉት ፍጥረታት ሁሉ በእግዚአብሔር ተፈጠሩ፡፡ እግዚአብሔር ለራሱ ክብር ፈጠራቸው፡፡
4. ሰው፡- እግዚአብሔር ሰውን በእምሳሉ ፈጠረ፡፡ ሰው ከእምላኩ ጋር ኅብረት እንዲያደርግ በዓላማ የተፈጠረ ከቡር ፍጡር ነው፡፡
5. ደህንነት፡- ሰው ሕያው ነፍሰ አለው፡፡ ከሞት በኋላም ነፍሱ በሕያውነት ትኖራለች፡፡ አዳም የራሱን ምርጫ በማድረጉ ሰው ሁሉ ኃጢአተኛ ነው፡፡ እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር የመታረቂያና የመዳንን መንገድ አዘጋጀለት፡፡
6. ሥልጣን፡- እግዚአብሔር ፍጹም ሥልጣን አለው፡፡ እግዚአብሔር ራሱን በመጽሐፍ ቅዱስ በኩል ገለጠ፡፡ መጽሐፍ ቅዱስ ለኑሮና ለተግባር መመሪያ የሚሆን ሥልጣን ያለው የእግዚአብሔር ቃል ነው፡፡
7. ኢየሱስ ክርስቶስ፡- ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም ሰው ፍጹም እምላክ ነው፡፡ እርሱ ሕውነት፤ ሕይወት፤ መንገድ ነው፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ እግዚአብሔር የሚያደርስ ብቸኛ መንገድ ነው፡፡ መዳን የሚገኘው በእርሱ ሞትና ትንሣኤ በተሠራው ሥራ ነው፡፡

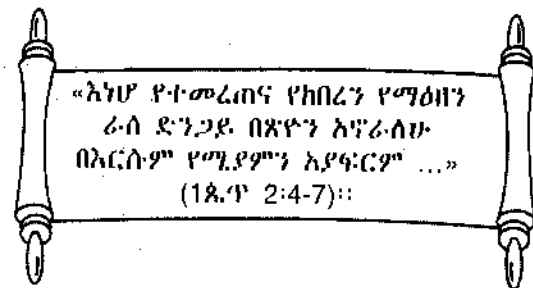
የክርስትና አስተምህሮ! እንደነት ማተሚያ ድርጅት የተጻፈውን ይመልከቱ፡፡

ክርስቲያናዊ ወርልድቪዲዮ መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት ያደረገ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመንና ዳግመኛ በመወለድ ከሚገኝ የሕይወት ለውጥ የሚጀምር አመለካከት ነው፡፡ የመጽሐፍ ቅዱሳዊ ወርልድቪዲዮ ክቡር የማዕዘን ድንጋይ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፡፡

በሰውም ወደ ተጣለ በእግዚአብሔር ዘንድ ግን ወደ ተመረጠና ክቡር ወደ ሆነው ወደ ሕያው ድንጋይ ወደ እርሱ እየቀረባችሁ! እናንተ ደግሞ እንደ ሕያዎን ድንጋዮች ሆናችሁ! በኢየሱስ ክርስቶስ ለእግዚአብሔር ደስ የሚያሰኝ መንፈሳዊ መሥዋዕትን ታቀርቡ ዘንድ ቅዱሳን ካህናት አንድነትሆኑ መንፈሳዊ ቤት ለመሆን ተሠሩ፡፡ በመጽሐፍ፡- እነሆ የተመረጠና የክብሩን የማዕዘን ራስ ድንጋይ በጽዮን አኖራለሁ በእርሱም የሚያምን አያፍርም ተብሎ ተጽፎአልና፡፡ እንግዲህ ክብሩ ለእናንተ ለምታምኑት ነው! ለማያምኑ ግን አናጠቃም የጣሉት ድንጋይ እርሱ የማዕዘን ራስ የዕንቅፋትም ድንጋይ የማለናከያም ዓለት ሆነ (1ጴጥ 2:4-7)፡፡

በክርስቶስ ማመን አዲስ ፍጥረት መሆን ዓለምን አለመምለልንና የእእምሮ መታደስን ያስከትላል (ሮሜ 12:1-2)፡፡ ይህ የእእምሮ ትራንስፎርሜሽን ክርስቶስን በመምለል ማደግ ነው፡፡

የመጽሐፍ ቅዱሳዊ ወርልድቪዲዮ ዋና ርእሶች ከዚህ ቀጥሎ ቀርበዋል፡፡ በዋና ርዕሶች ሥር የቀረበው ማብራሪያ ከወርልድቪዲዮ ጋር በተያያዘ እጠር ያሉ ነጥቦችን ለማቅረብ ታስቦ እንጂ በየርዕሱ ዝርዝር ሀሳብ ለመስጠት አለመሆኑን ለእንባቢው ለማሳገንዘብ እወዳለሁ፡፡

3.1 እውነት

እውነት ምንድን ነው?

«አንድ ቋሚ እውነት የለም» የሚለው የፖለቲካ-ሞደርኒዝምና በአጠቃላይም የሌሎች አንጻራዊና ወርልድቪውቶ እመላከት የክፍለ ዘመኑ ዓይነተኛ የአስተሳሰብ መግለጫ ነው። ለዳርዊኒዝም እውነት የሳይንስ ግኝት ነው፤ ለናቹራሊዝም እውነት በለው አምስቱ ሕዋሳት የሚታወቀው ብቻ ነው። ከዚህም የተነሣ እውነት በእያንዳንዱ ሰው ወይም ቡድን የሚደረስበት የመረዳት ደረጃ ብቻ ነው። እያንዳንዱ ሰው የራሱን «እውነት» ይወስናል። እውነት አንጻራዊና ተለዋዋጭ ነው። እንደ ጊዜውና እንደ ተናጋሪው ይለዋወጣል።

ለው ሁልጊዜ ስለ እውነት ምንነት ይጠይቃል። ጳሊጦስም ኢየሱስን እውነት ምንድን ነው? (ዮሐ 18:38) ብሎት ነበር። የእውነትን ምንነት ለመረዳት ትክክለኛው ምንጭ መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

እውነት የእግዚአብሔር ባሕርይ ነው።

እውነት የእግዚአብሔርን ማንነት ይገልጻል። እርሱ አምላክ ነው፤ ሥራውም ፍጹም ነው፤ መንገዱም ሁሉ የቀና ነው፤ የታመነ አምላክ፤ ከፋትም የሌለበት፤ እርሱ እውነተኛና ቅን ነው (ዘጸ 32:4)። እርሱ የእውነት አምላክ ነው (መዝ 31:5፤ ኢሳ 65:16)። ቃሉ እውነት ነው (መዝ 119:160)፤ የሚለጠው ሕግ እውነት ነው (ዘጸ 9:13) የሚያደርገውንም ሁሉ በእውነት ያደርጋል (ኢሳ 25:1)።

እግዚአብሔር በእርሱነቱ የማይለውጥ እውነተኛ ስለሆነ ሕጉ እውነት ነው (መዝ 119:151፤ 160)። እግዚአብሔር ሊዋሽ አይችልም (1ሳሙ 15:29፤ ዮሐ 10:34-35፤ ቲቶ 1:2፤ ዕብ 6:18፤ ያዕ 1:17-18)፤ የታመነ ነው (1ቆሮ 1:18፤ ዮሐ 3:33)። እውነትን ለዘላለም ይጠብቃል (መዝ 146:6)። እውነቱም ለልጅ ልጅ ነው (መዝ 100:5)። «ሐሰትን ይናገር

ዘንድ እግዚአብሔር ሰው አይደለም፤ ይጸጸትም ዘንድ የሰው ልጅ አይደለም» (ዘኁ 23:19)።

እውነት በኢየሱስ ክርስቶስ ተገለጸ።

ኢየሱስ ክርስቶስ «እኔ ለእውነት ልመለክር ስለዚህ ተወልዳለሁ»

(ዮሐ 18:37) እንዳለው ወደ ምድር

የመጣው ስለ እውነት ሊመለክር

ነው። እርሱ እግዚአብሔርን ገለጸ።

እርሱ ራሱ እውነት ነው (ዮሐ

14:6)። ኢየሱስ ያስተማረውና

የተናገረው ሁሉ እውነት ነው (ዮሐ

8:40)። ሐዋርያው ጳውሎስም ሊጽፍ

«እውነትም በኢየሱስ እንዳለ በእርሱ

ተምራችኋል» (አፌ 4:21) ብሏል። ጌታ ኢየሱስ ራሱን

ለሐዋርያው ዮሐንስ በራእይ ሲገልጽ ቅዱስና እውነተኛ የሆነው

እርሱ እንዲህ ይላል (ራእ 3:7) ብሎታል። እንዲሁም መጽሐፍ

«እግዚአብሔርም ልጅ እንደ መጣ፤ እውነተኛም የሆነውን

እናውቅ ዘንድ ልቡናን እንደ ሰጠን እናውቃለን፤ እውነተኛም

በሆነው በእርሱ አለን፤ እርሱም ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው»

(1ዮሐ 5:20) ይላል። ኢየሱስ እውነተኛ ነው።

እውነት ጨለማን የሚገልጥ ብርሃን ነው። ጌታ ኢየሱስ ሲናገር

በእኔ የሚያምን ሁሉ በጨለማ እንዳይኖር እኔ ብርሃን ሆኜ ወደ

ዓለም መጥቻለሁ (ዮሐ 10:46) አለ። ሰው ከስህተት ጨለማ

ወጥቶ ወደ እውነት ብርሃን የሚደርሰው እውነተኛ በሆነው

በኢየሱስ ሲያምን ብቻ ነው።

እግዚአብሔር እውነትን በሰው ሕሊና ውስጥ አኑሮአል።

እግዚአብሔር በአምሳሉ በፈጠረው ሰው ሁሉ ውስጥ እውነት

የሆነውን ሕጉን ጽፎአል፤ ሕሊና ሰጥቶአል። የእግዚአብሔር

ሕግ (መጽሐፍ ቅዱስ) በጽሑፍ ያልደረሳቸው ወይም ስለ

እግዚአብሔር አምላክነት ወንጌል ያልተሰበከላቸው ሰዎች እንኳን

ዚህን እግዚአብሔር ሲፈጥራቸው በውስጣቸው አብሮ

የሠራላቸው ሕግ አላቸው። ቃሉ እንደሚል፡- «ሕግ የሌላቸው

አሕዛብ ከባሕርያቸው የሕግን ትእዛዝ ሲያደርጉ፤ እነዚያ ሕግ

«ሐሰትን ይናገር ዘንድ
እግዚአብሔር ሰው
አይደለም፤ ይጸጸትም
ዘንድ የሰው ልጅ
አይደለም» (ዘኁ
23:19)።

ባይኖራቸው እንኳ ለራሳቸው ሕግ ናቸውና፤ እነርሱም ሕሊናቸው ሊመለከርላቸው፤ አላባቸውም እርስ በርሳቸው ሊካሰስ ወይም ሊያመነኩ በልባቸው የተጻፈውን የሕግ ሥራ ያላያሉ» (ሮሜ 2:14-15)።

ሕሊና ለው ከእግዚአብሔር ጋር የሚገናኝበት የእውነት መስመር ነው። ክፉና ደጉን ያመለክታል። ለው የተሰጠውን ሕሊና ካልጨቀነው በሰተቀር በየትኛውም ሀገርና ባሕል የንጹህን ሰው ደም ማፍለስ፤ መስረት፤ መዋሸት ስህተት እንደሆነ ሕሊናው ይመለከራል። ራሱ ሊያደርገው ሊፈልግም ሕሊናው እርስ በርሱ ይካሰበታል። እውነት ይህ ነው!!

እንዲሁም

እግዚአብሔር ስለ ገለጠላቸው፤ ስለ እግዚአብሔር ሊታወቅ የሚችለው በእነርሱ ዘንድ ግልጽ ነውና። የማይታየው ባሕርይ እርሱም የዘላለም ኃይሉ ደግሞም አምላክነቱ ከዓለም ፍጥረት ጀምሮ ከተሠሩት ታውቆ ግልጽ ሆኖ ይታያልና፤ ስለዚህም እግዚአብሔርን አያውቁ እንደ እግዚአብሔርነቱ መጠን ሰላላከበሩትና ሰላላመሰገኑት የሚያመነኩት አው፤ ነገር ግን በአላባቸው ከንቱ ሆኑ የማያስተውለውም ልባቸው ጨለመ (ሮሜ 1:19-20)።

ቃሉ እንደሚነግረን ስለ እግዚአብሔር ሊታወቅ የሚችለው ከዓለም ፍጥረት ጀምሮ ከተሠሩት ይታወቃል። ፍጥረት የእግዚአብሔርን አምላክነት ይመለከራል። በሚታየው ግልጽ ስለሆነ የእግዚአብሔርን አምላክነት ለው ሁሉ ሊቀበል ይገባል። እግዚአብሔር ለሰው ፊት አያደላምና (ሐዋ 10:34) ይህ ለሰው ሁሉ የተገለጠ ነው። እግዚአብሔርን ላለማምለክ ለው ለበባ ወይም ምክንያት የለውም። እግዚአብሔርን ስለ አንተ ሐልተነገረኝም፣ ሐልለማሁም፣ ሐሳወቅሁም፣ ለለው አይችልም። መልካሙንና ክፉውን ለመለየት በሥራቸው የለመደ ልቡና ላላቸው (ዕብ 5:14) እንደሚል ለው ልቡና ተሳጥቶታል። የተሰጠውን ልቡና መልካም በማድረግ ማለማመድ ይገባዋል።

እግዚአብሔር እውነትን በጽሑፍ ሰጥቶአል

መጽሐፍ ቅዱስ ለዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው የጻፉት የእግዚአብሔር ቃል ነው (2ጢሞ 3:16)። ይህ በጽሑፍ የተቀመጠው ቃሉ የተገለጠ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው። የተገለጠው የእግዚአብሔር ፈቃድ እውነት ነው፤ የእውነት መለኪያ ነው። ቃሉ የጸና ነው፤ አያልፍም፤ አይሻርም (ማቴ 5:17-19፤ ዮሐ 10:35)። ለእውነት መታዘዝ ይገባል (1ጴጥ 1:22)።

የእውነት ተቃዋሚ ለይጣን ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ ከእውነት ጋር በተያያዘ አባትነትን የእውነት አባትና የሐሰት አባት በማለት በሁለት ይከፍለዋል። የእውነት አባት የእውነት መንፈስ ነው። የሐሰት አባት የሰህተት መንፈስ ነው። ጌታ ሊጻልይ ሕግተኛ አምላክ ...አባት ሆይ (ዮሐ 17:3-5) እንዳለ የእውነት አባት ሕያው እግዚአብሔር ነው። ቃሉ እውነት የሆነ አምላክ በእውነቱ ይቀድሳል (17:17)።

የሐሰት አባት ዲያብሎስ ነው። ጌታ ሊናገር «እናንተ ከአባታችሁ ከዲያብሎስ ናችሁ የአባታችሁንም ምኞት ልታደርጉት ወዳላችሁ። እርሱ ከመጀመሪያ ነፍሰ ገዳይ ነበረ፤ እውነትም በእርሱ ስለ ሌለ በእውነት አልቆመም። ሐሰትን ሊናገር ከራሱ ይናገራል፤ ሐሰተኛ የሐሰትም አባት ነውና» (ዮሐ 8:44) ዝላል። ዮሐንስ «የእውነትን መንፈስና የሰህተትን መንፈስ በዚህ እናውቃለን» (1ዮሐ 4:6) በማለት የሰህተት መንፈስ የኢየሱስን ማንነት የሚክድ መሆኑን ያስረዳል። እግዚአብሔር እውነትን ከሰህተት ለይተን እንድናውቅ ይፈልጋል።

የእግዚአብሔር እውነት ነጻ ያወጣል።

እውነት ብርሃን ስለሆነ መንገድን ያዘራል። ዳዊት ለንተ የመድኃኒቱ አምላክ ነህና በእውነትህ ምራኝ፤ አስተምረኝም፤ ተነትን ሁሉ አንተን ተስፋ አድርጌአለሁ (መዝ 25:5) እንዲሁም ብርሃንህንና እውነትህን ላክ፤ እነርሱ ይምሩኝ፤ ወደ ቅድስናህ ተራራና ወደ ማደሪያህ ይውሰዱኝ (መዝ 43:3) በማለት ይዘምራል። ጌታም ሊያስተምር «እውነትንም ታውቃላችሁ እውነትም እርኑት ያወጣችኋል» (ዮሐ 8:32) አለ። እውነትን

የማወቅ ጥቅም ከሰይጣን የአእምሮ ምርኮ ነጻ ለመውጣት፤ ከጨለማ ወደ ብርሃን ለመሸገር ነው። የእውነት መንገድ የጽድቅ መንገድ ነው (2ጴጥ 2:2፤ ያዕ 3:14)። እውነትን ማወቅ ስህተትን ለመለየት ያስችላል።

በአጠቃላይ፡- እውነት ብርሃን ስለሆነ ለአንድ ሰው እውነት የሆነ ለሌላ ጨለማ ሊሆን አይችልም። እውነት ለሁሉም ሰው እውነት መሆን አለበት። ስለ እውነት ምንነት እርግጠኛ የምንሆንት ነገር የአንጻራዊነት ፍልስፍና እንደሚለው እርስ በርሱ የሚቃረን ሁለት እውነት በአንድ ጊዜ አለመኖሩ ነው።

እውነት ሁሉ የእግዚአብሔር እውነት ነው። እግዚአብሔር እውነት ስለሆነ እውነትን ማወቅ እግዚአብሔርን ማመን እርሱን ማክበር ነው (ዕብ 10:26)። የስህተትና የትክክል መለኪያ ዘመን ወይም ባሕል ሳይሆን የእግዚአብሔር ባሕርይ ነው። ስለ እግዚአብሔር የሚታወቀው ግልጽ በመሆኑ የእግዚአብሔርን አምላክነት ላለመቀበል ምክንያት የለም።

እውነት ህሳባዊ ሳይሆን የሚታወቅና በተግባር የሚገለጽ ነው። መጽሐፍ ጳጋና እውነት ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ሆኑ (ዮሐ 1:17) እንደሚል መለኮታዊ እውነት አለ። እውነት ኢየሱስ ነው። የእግዚአብሔርን እውነት አለመቀበል ከሕይወት ለሰሚያርቅ በአእምሮ ከንቱነት፤ በልቡና ጨለማነት መኖር ነው (አፌ 4:18-19)። ስለዚህም እውነትን ...ውደዱ (ዘክ 8:19)።

3.2 እግዚአብሔር

ከመጽሐፍ ቅዱሳዊ ወርልድቪው አንጻር በዚህ ክፍል የምናተኩረው ስለ እግዚአብሔር ማንነት፤ ባሕርይውና ስለ መፍጠር ሥራው በጥቂቱ ይሆናል። ስለ እግዚአብሔር ማንነትና ባሕርይ ማወቅ የተቻለው እርሱ ራሱን አስቀድሞ ለሰው ስለ ገለጸ፤ ህሳቡን ስላስታወቀ ነው (አጥ 4:13)። ራሱን ባይገልጽ ፕሮ እግዚአብሔርን የማወቁያ መንገድ ባልኖረም ነበር።

1. የእግዚአብሔር ማንነትና ባሕርይ።

እግዚአብሔር ማን ነው? ለሚለው ጥያቄ እርሱነቱን፤ ባሕርዩንና ተግባሩን የሚገልጽ አጭር መልስ፡-

- ◆ እግዚአብሔር ሕያው አምላክ ነው
- ◆ እግዚአብሔር ራሱ በራሱ የሚኖር ነው
- ◆ እግዚአብሔር መንፈስ ነው
- ◆ እግዚአብሔር ሕይወት አለው
- ◆ እግዚአብሔር ፍቅር ነው
- ◆ እግዚአብሔር ብርሃን ነው
- ◆ እግዚአብሔር መልካም ነው
- ◆ እግዚአብሔር ወሰን የለውም
- ◆ እግዚአብሔር ፈጣሪ ነው

የሚለው ይሆናል።⁸² ከዚህ ውስጥ ለዚህ ጽሑፍ በሚመጥን ሁኔታ 3ቱን ብቻ እንመልከት።

1.1 እግዚአብሔር ፍቅር ነው።

እግዚአብሔር በእርሱነቱ ፍቅር ነው (ዮሐ 4:8፤16)። በሥላሴ አካላት መካከል ያለው ተዛምዶ የዘላለም ፍቅር ነው (ዮሐ 5:20፤ 17:24)። እግዚአብሔር ለፍጥረት ያለውን ፍቅር በገነት ውስጥ ለውን በማነጋገር (ኅብረት በማድረግ)፤ እንዲሁም ከፊቱ የተደበቀውን እዳምን በመፈለግ ገለጸ። «ወዴት ነህ?» ብሎ የጠፋውን መፈለግ የፍቅር መግለጫ ነው። እግዚአብሔር

⁸² ስለ እግዚአብሔር ማንነትና ባሕርይ ሰፊ ያለ ትንታኔ ለማግኘት መልሳቸው መስፍን (1996)፤ እግዚአብሔር መለኮት፤ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተምህሮ፤ አንድነት ማተሚያ ደርጅት፤ ይመልከቱ።

እንዲህ የፈለገው ምንም ጎድሎት ሳይሆን ራሱ ፍቅር ስለሆነ ነው።

ፍቅር ለሌላው መልካም የሆነውን ማሰብና መልካም ለማድረግ የሚያስከፍለውን ዋጋ ከፍሎ ማድረግ ስለሆነ የእግዚአብሔር ፍቅር ክሁሉ በላይ የተገለጸው እንድያልጁን በመላክ ነው። መጽሐፍ እንደሚል ብእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ አንዳይጠፋ እግዚአብሔር እንድያልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወይዘልና (ዮሐ 3:16)።

እንዲህ ሰውን የወደደ እግዚአብሔር ሰዎች አርሱን እንዲያውቁትና እንዲወዱት ይፈልጋል። ስለሆነም ከሰማይ ለሰው የተሰጠች ታላቁ ሕግ ጌታ አምላክህን በፍጹም ልብህ በፍጹም ነፍስህም በፍጹም አሳብህም ውደድ (ማቴ 22:37፤ ማር 12:30፤ ሉቃ 10:27) የምትል ናት። እግዚአብሔር እጅግ ታላቅ ሆኖ ሳለ ብዙም እንዳይገኝ የራቀ አይደለም (ሐዋ 17:27)። ከሰው ጋር ኅብረት ማድረግ ይወዳል።

1.2 እግዚአብሔር ወሰን የለውም።

መጀመሪያና መጨረሻ የሌለው እግዚአብሔር በጊዜ አይወሰንም፤ አርሱ ዘላለማዊ ነው። የዘመኑ ቁጥር አይመረመርም (ኢዮ 36:26)፤ አልፋና አሜጋ ነው (ራእ 1:8)። የሆነውን ሁሉ ያውቃል ገና ወደፊት የሚሆነውንም ያውቃል። ከጊዜ በላይ የሆነ የጊዜ ጌታ ነው።

በሁሉም ቦታ ያለ እግዚአብሔር በሰፍራ አይወሰንም፤ እርሱን ምንም ቦታ ሊይዘው አይችልም። በእንደ ጊዜ በሁሉም ቦታ አለ። ከእግዚአብሔር መደበኛ ወይም ማምለጥ አይቻልም (መዝ 139:7-10፤ ኤር 23:24)። ሰማይ ከሰማያትም በላይ ያለው ሰማይ አርሱን ሊይዘው አይችልም (1ነገ 8:27)።

እግዚአብሔር በእውቀቱ ወሰን የለውም። ዳዊት በመዝ 139:2-6፦

እንተ መቀመጤንና መነሣቴን አወቅህ፤ እሳቤን ሁሉ ከሩቅ አስተዋልህ።

ፍለጋዬንና ዕረፍቴን እንተ መረመርህ፤ መንገዶቼን ሁሉ ቀድመህ አወቅህ፤

የዓመፃ ቃል በእንደቡቴ እንደሌለ።

እቤቴ፤ እንተ አነሆ የቀድሞውንና የኃላውን አወቅህ፤

እንተ ፈጠርኸኝ፤ እጅህንም በላዬ አደረግህ።

እውቀትህ ከእኔ ይልቅ ተደነቀች፤ በረታች፤ ወደ እርስዋም ለመድረስ አልችልም።

እንዳለው የለውን እንቅስቃሴና መንገዱን ሁሉ አስቀድሞ ያውቃል። የትናቴንና የአሁኑን ያውቃል። ቃሉ የእግዚአብሔርን መንፈስ ያዘዘ፤ ወይስ አማካሪ ሆኖ ያስተማረው ማን ነው? ወይስ ከማን ጋር ተመሳከረ? ወይስ ማን መከረው? የፍርድንም መንገድ ማን አስተማረው? እውቀትንስ ማን አስተማረው? የማስተዋልንስ መንገድ ማን አሳየው? (ኢሳ 40:13-14) እንደሚል እግዚአብሔር አይማርም፤ አማካሪም የለውም። እርሱ የራሳችንን ጠጉር ቁጥር ያውቃል (ማቴ 10:30)።

1.3. እግዚአብሔር ፈጣሪ ነው።

የእግዚአብሔርን የመፍጠር ሥራ ለመረዳት ስለ ፈጣሪነቱና የፈጠረውን ስለ መደገፍ በአጭሩ እንመለከታለን።

1.3.1 እግዚአብሔር የሚታየውንና የማይታየውን ሁሉ ፈጠረ።

እግዚአብሔር የሚታየውንና የማይታየውን ሁሉ የፈጠረ አምላክ ነው (ቆላ 1:15-16)። እግዚአብሔር በዘላለም እቅዱ ያሰበውን የመፍጠር ሥራ ሰማይና ምድርን በመፍጠር ጀመረ። ፍቅር የሆነ እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ኅብረት ሊያደርግ የሚችል ሰው በ6ኛው ቀን ፈጠረ። በሳይንስና በምርምር የሚገኙ ፍጥረታትና የተፈጥሮ ሕጎች ሁሉ እርሱ የፈጠራቸው ናቸው። እርሱ ከፍጥረቱ በፊት ያለ መጀመሪያና መጨረሻ የሌለው ዘላለማዊ አምላክ ነው።

ሕያው እግዚአብሔር የሕይወት ምንጭ ነው። እግዚአብሔር አምላክም ሰውን ከምድር አፈር አበጀው፤ በአፍንጫውም

የሕይወት እስትንፋስን እፍ አለበት፤ ሰውም ሕያው ነፍስ ያለው ሆኑ (ዘፍ 2:7)።

1.3.2 እግዚአብሔር የፈጠረውን ይጠብቃል።

ሕይወትን የሰጠ እምላክ ለፈጠረው ሁሉ የሚያስፈልገውን ሁሉ በማድረግ በሥልጣኑ ጠብቆ ያኖረዋል (1ጢሞ 6:13፤ ዕብ 1:3)። ለሰማይ ወፎች (ማቴ 6:26)፤ ለፍጥረቱ ሁሉ ምግባቸውን በየጊዜው ይሰጣል (መዝ 104:27)። እግዚአብሔር ከሰማይ ዝናብን ፍሬ የሚሆንበትንም ወራት ይሰጣል (ሐዋ 14:17)። ይህ ለከፋዎችና ለበጎዎች፤ ለጸድቃንና ለኃጢአተኞች ሁሉ ነው (ማቴ 5:45)። ለሰዚህ ፍጥረት ሁሉ እርሱን ተስፋ እድርገው ይኖራሉ። ፊቱን በሰወረ ጊዜ ድንጋጤ ይሆናል (መዝ 104:29)።

እግዚአብሔር በነቢዩ በኢሳይያስ በኩል «ይናችሁን ወደ ላይ እንሥታችሁ ተመልከቱ፤ እነዚህን የፈጠረ ማን ነው? ሠራዊታቸውን በቀጥታ የሚያወጣ እርሱ ነው፤ ሁሉንም በየሰማቸው ይጠራቸዋል፤ በኃይሉ ብዛትና በችሎቱ ብርታት እንድሰ እንኳ አይታጣውም» (ኢሳ 40:26) እንዳለ በላይ በሰማይ ያለውን ሁሉ የፈጠረ እርሱ እያንዳንዱን ያውቃል፤ ያስተዳዳራል።

እግዚአብሔር ፍጥረትን የፈጠረው እንዳች ስለሚጎድለው አይደለም። እርሱ ራሱ በራሱ የሚኖር እምላክ ነው። እርሱ ነጻ ነው፤ ሙሉ ነው። የሚያስፈልገውና የሚጎድለው ምንም ነገር የለም። ሰውን ጨምሮ ፍጥረትን ሁሉ የፈጠረው የሚፈልገውን ነገር ለማግኘት ወይም ለማሟላት አይደለም። ሐዋርያው ጳውሎስ ለአቱና ለዎች «ዓለሙንና በእርሱ ያለውን ሁሉ የፈጠረ እምላክ እርሱ የሰማይና የምድር ጌታ ነውና ... እርሱም ሕይወትንና እስትንፋስን ሁሉንም ለሁሉ ይሰጣልና እንዳች እንደሚጎድለው በሰው እጅ አይገለገልም» (ሐዋ 17:24-25) በማለት እንደተናገረው ነው። እግዚአብሔር ሰውን የፈጠረው ከፍቅር የተነሳ ነው፤ የፈጠረውም ለራሱ ክብር ነው።

መጽሐፍ ቅዱሳዊው ወርልድቪው እግዚአብሔር ጅማራ የሌለው ጀማሪ መሆኑን ያውቃል። ስለዚህም፡-

እቤቱ፡- በሰማይና በምድር ያለው ሁሉ የእንተ ነውና ታላቅነትና ኃይል፤ ክብርም፤ ድልና ግርማ ለእንተ ነው፤ እቤቱ፡- መንግሥት የእንተ ነው፤ እንተም በሁሉ ላይ ክፍ ከፍ ያልህ ራስ ነህ። ባለጠግነትና ክብር ከእንተ በንድ ነው፤ እንተም ሁሉን ትገባለህ፤ ኃይልና ብርታት በእጅህ ነው፤ ታላቅ ለማድረግ፤ ለሁሉም ኃይልን ለመስጠት በእጅህ ነው። አሁንም እንግዲህ፤ እምላካችን ሆይ፤ እንገዛልሃለን፤ ለክቡር ስምህም ምስጋና እናቀርባለን (1ዜና 29:11-13)።

«እቤቱ፡- በሰማይና በምድር ያለው ሁሉ የእንተ ነውና ታላቅነትና ኃይል፤ ክብርም፤ ድልና ግርማ ለእንተ ነው፤ ... እምላካችን ሆይ፤ እንገዛልሃለን፤ ለክቡር ስምህም ምስጋና እናቀርባለን» (1ዜና 29:11-13)።

3.3 ፍጥረት

በክፍል ሁለት፤ ሰው የተገኘው ከሌሎች ፍጥረታት በረጅም ዓመታት አገጋሚ ለውጥ ሊሆን በዘር ሐረግ የለው የቅርብ ዘመዱ ዝንጀሮ ነው የሚለውን የኢየሱዮሽን መላ ምት ተመለከትን። እንዲሁም ሰው ከቁስ የመጣ ስለሆነ ሊሞት የመሬት ማዳበሪያ ይሆናል፤ ከዚህ የተለየና የክበረ ነገር የለውም የሚለውን የማቴሪያሊዝምና ሌሎች ወርልድቪውዎች አየን።

ስለ ፍጥረት አጀማመር ብዙ ተወሳኝ መጥተው ሄደዋል፤ እንደ ማዕበል ተነስተው ወድቀዋል። ሰው ከየት መጣ? መሬት፤ ከዋክብት፤ ፍጥረታት ሁሉ ከየት መጡ? የሚታየውና የማይታየው ነገር ሁሉ ምንጩ ምንድን ነው? ብለው ብዙዎች ጠይቀዋል። ለዚህ ከባድ ጥያቄ መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛና ግልጽ መልስ አለው። መልሱን በዚህ ክፍል እንመለከታለን።

1. እግዚአብሔር ሁሉን ፈጠረ። የሚታየውንና የማይታየውን ሁሉንም የፈጠረ እግዚአብሔር ነው። «አንተ ብቻ እግዚአብሔር ነህ፤ ለማየንና የለማያት ለማይን ሠራዊታቸውንም ሁሉ፤ ምድሩንና በእርሰዋ ላይ ያሉትን ሁሉ፤ ባሕሮቹንና በእነርሱ ውስጥ ያለውን ሁሉ፤ ፈጥረሃል፤ ሁሉንም ሕያው አድርገኸዋል፤ የለማየም ሠራዊት ለአንተ ይሰግዳሉ» (ነህ 9:6፤ እንዲሁም ሐዋ 4:24፤ 14:15፤ 17:24፤ ራእ 4:11፤ 10:6)። «...የማይታየትም፤ ዙፋናት ቢሆኑ ወይም ጌትነት ወይም እስቅነት ወይም ሥልጣናት፤ በለማይና በምድር ያሉት ሁሉ በእርሱ ተፈጥረዋልና» (ቆላ 1:15-16)።

«አንተ ብቻ
እግዚአብሔር ነህ፤
ለማየንና የለማያት
ለማይን
ሠራዊታቸውንም
ሁሉ፤ ምድሩንና
በእርሰዋ ላይ ያሉትን
ሁሉ፤ ባሕሮቹንና
በእነርሱ ውስጥ
ያለውን ሁሉ፤
ፈጥረሃል፤ ሁሉንም
ሕያው አድርገኸዋል፤
የለማየም ሠራዊት
ለአንተ ይሰግዳሉ»
(ነህ 9:66)።

ዘማሪው ነገሥ ዳዊት ስለ እግዚአብሔር የመፋጠር ሥራ በመዝ 148:2-6 እንዲህ ይዘምራል።

መላእክቱ ሁሉ፤ አመስግኑት፤ ሠራዊቱ ሁሉ፤
አመስግኑት።
ፀሐይና ጨረቃ፤ አመስግኑት፤ ከዋክብትና ብርሃን
ሁሉ፤ አመስግኑት።
ለማየ ለማያት፤ አመስግኑት የለማያት በላይም ውኃ።
እርሱ ብሉኦልና፤ ሆኑም፤ እርሱም አገዛዥና፤
ተፈጠሩም፤ የእግዚአብሔርን ስም ያመስግኑት።
ለዘላለም ዓለም እቆማቸው፤ ትእዛዝን ሰጠ፤
አያልፉምም።

ምድርን በኃይሉ የፈጠረ፤ ዓለሙን በጥበቡ የመሠረተ ለማያትንም በማስተዋሉ የዘረጋ እርሱ ነው (ኤር 10:12)። በጋንና ክረምትን አደረገ (መዝ 74:17)። ለተፈጥሮ ሕግ አበጀ፤ ትእዛዙም የጸና ነው። ለምሳሌ ሕንዳያልፍ አሸዋን በዘላለም ትእዛዝ ለባሕር ዳርቻ አድርጓልሁ፤ ሞገዱም ቢናወጥ አያሸንፋም፤ ቢጮኸም አያልፍበትም (ኤር 5:22-24) እንደሚል ባሕር ዳርቻውን ጠብቆ የሚኖረው ከእግዚአብሔር ትዕዛዝ የተነሣ ነው። እርሱ እስትንፋስን ይሰጣል (ሐዋ 17:25)፤ ሁሉን በሕይወት ይጠብቃል (1ጢሞ 6:13)፤ የፈጠረውን በሥልጣኑ ቃል ደግፎ ይይዛል (ዕብ 1:3)። በላይ በለማይ የሚያመልኩት ይህን በመግለጽ እንዲህ ይላሉ። «ጌታችንና አምላካችን ሆይ፤ አንተ ሁሉን ፈጥረሃልና ስለ ፈቃድህም ሆነዋልና ተፈጥረውማልና ክብር ውዳሴ ኃይልም ልትቀበል ይገባሃል» (ራእ 4:11)።

የፈጠረውን ከምንም ፈጠረ።

መጽሐፍ ቅዱስ የሚታየው ነገር ከሚታየት አንዳልሆነ (ዕብ 11:3) እንደሚል እግዚአብሔር የፈጠረውን ሁሉ ከምንም⁸³

⁸³ Out of nothing (Latin phrase *ex nihilo*). በግዕዝ «እምነበ አልቡ ይባላል።

ፈጠረ። «ከምንም» ፈጠረ ማለት እግዚአብሔር ለመፍጠር የተወቀመበት ቀደም ሲል የነበረ ቁስ ወይም ሌላ ነገር አልነበረም ማለት ነው። እግዚአብሔር በመጀመሪያ ፍጥረትን ከመፍጠሩ በፊት ምንም ነገር አልነበረም፤ ሊፈጥር ሲጀምር እንዲሆን የወደደውን በቃሉ ይሁን ሲል ሆነ። እግዚአብሔር አምላክ ሰውን ከምድር አፈር አበጀው (ዘፍ 2:7)።

በቃሉ ፈጠረ።

እግዚአብሔር የፈጠረው በሥልጣኑ ቃል ነው። በዘፍጥረት የመጀመሪያው ምዕራፍ እንደምናነበው እግዚአብሔር ሊፈጥር «ይሁን» እለ፤ ...ሆነ (ዘፍ 1:3፤6፤7፤9፤...)። መጽሐፍ ብእንዚአብሔር ቃል ለማየት ጸኑ፤ ሠራዊታቸውም ሁሉ በአፋ እሳትንፋሱ፤ ...እርሱ ተናግሮአልና፤ ሆነም፤ እርሱ አዘዘ፤ ጸኑም (መዝ 33:6-9) ይላል። «ዓለሞች በእግዚአብሔር ቃል እንደተዘጋጁ ...በእምነት እናውቃለን» (ዕብ 11:3)።

ጊዜን ፈጠረ-

እግዚአብሔር በላላማዊ አምላክ ነው። መጀመሪያና መጨረሻ የለውም። እርሱ ጊዜን የፈጠረ ከጊዜ በላይ ነው። የእርሱ ማንነትና ሕልውና በጊዜ አይለካም። በማሪው ተራሮች ሳይወለዱ፤ ምድርም ዓለምም ሳይሠሩ፤ ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ አንተ ነህ ይላል (መዝ 90:2)። ዓለምና በውስጡ ያለው ሁሉ የተፈጠረ ስለሆነ ያልነበረበት ጊዜ ነበር። በላላማዊ እግዚአብሔር ብቻ ነው።

2. ሰውን በእምሳሉ ፈጠረ።

ስለ ሰው አፈጣጠር መጽሐፍ ቅዱስ የሚነግረን፡-

እግዚአብሔርም አለ፡- ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌአችን እንፍጠር፤ የባሕር ዓሦችንና የሰማይ ወፎችን፤ እንስሳትንና ምድርን ሁሉ፤ በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ ይግዛ። እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ፤ በእግዚአብሔር መልክ ፈጠረው፤ ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው። እግዚአብሔርም ባረካቸው፤ እንዲህም አላቸው። ብዙ፤ ተብዙ፤ ምድርንም ሙሉአት፤ ግዙአትም፤ የባሕርን ዓሦችና የሰማይን ወፎች በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ ግዙአቸው (ዘፍ 1:26-27)።

እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ ሲል በአካላዊ አቋም እርሱን እንዲመስል አድርጎ ፈጠረው ማለት አለመሆኑ ግልጽ ነው። ምክንያቱም እግዚአብሔር መንፈስ ነውና (ዮሐ 4:24) ሰው ደግሞ ሥጋና ደም ነው። ሰው በእግዚአብሔር አምሳል መፈጠሩ የሚያመለክትው የመለኮታዊ ባሕርይ ተካፋይ መሆኑን ነው (ኤፌ 4:24፤ ቆላ 3:10)። እግዚአብሔር ፍቅር፤ ቅድስና የመሳሰሉ ባሕርያቱን በሰው ውስጥ አኑሮአል። አዳምና ሔዋን በእግዚአብሔር አምሳል ስለ ተፈጠሩ ከእርሱ ጋር ንብረት ያደርጉ ነበር።

ሰው ክቡር ነው።

በሳይንስ ስሌት ሰው በመሠረቱ ቀለ ብቻ ለለሆነ አካላዊ ምንነቱ (ፊዚካል ኮምፖዚሽን) በጥቂት ንጥረ ነገሮች የሚለካ ነው። የሰው አሴት ያለው በሀብቱ፤ በዝናው፤ በትምህርቱ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የሚነግረን ደግሞ ሰው ክቡር ፍጥረት መሆኑን ነው። ሰውን ክቡር ያደረገው በእግዚአብሔር አምሳል በመፈጠሩ፤ አምላኩ እፍ ያለበት የሕይወት እስትንፋሱ ስላለው ሕያው ነፍስ በመሆኑ ነው።

እግዚአብሔር የፈጠረው ሁሉ መልካም ነበር።

እግዚአብሔር የመፍጠርን ሥራ ሲሠራ የፈጠረው መልካም እንደሆነ አየ (ዘፍ 1:4፤10፤12፤18፤21፤25)። በመጨረሻም እጅግ መልካም እንደሆነ ተመለከተ (1:31)። ሰውና ሌላው ፍጥረት ሁሉ ውበትና ሥርዓት የኖረው በአጋጣሚ አይደለም፤ እግዚአብሔር መልካም አድረጎ ስለ ፈጠረው ነው። በማሪው ግሩምና ድንቅ ሆኜ ተፈጥራክለሁና አመለግንካለሁ፤ ሥራህ ድንቅ ነው ነፍሴም እጅግ ታውቀዋለች (መዝ 139:14) አለ።

እግዚአብሔር የፈጠረውን ሁሉ ለራሱ ክብር ፈጠረ።

«ሁሉ በእርሱና ለእርሱ ተፈጥሮአል» (ቆላ 1:16) እንደሚል የፈጠረውን ሁሉ ለራሱ፤ ለክብሩ ፈጠረ። እግዚአብሔር በኢሳይያስ በኩል «በሰሜ የተጠራውን ለክብሩም የፈጠርሁትን፤ የሠራሁትንና ያደረግሁትን» (ኢሳ 43:7) በማለት ይናገራል። እርሱ የፈጠራቸው «ለማያት የእግዚአብሔርን ክብር ይናገራሉ፤ የሰማይም ጠፈር የእጁን ሥራ ያወራል» (መዝ 19:1)። እኛም

እርሱን ለማክበር ተጠርተናል። «እንግዲህ የምትበሉ ወይም የምትጠጡ ብትሆኑ ወይም ማናቸውን ነገር ብታደርጉ ሁሉን ለእግዚአብሔር ክብር አድርጉት» (1ቆሮ 10:31) ተብለናል። ይህ በሁሉም መንገድ እግዚአብሔርን ደስ ማለኝት ነው (2ቆሮ 5:9)። በአጠቃላይ ፍጥረት ዘላለማዊ አይደለም። ጅማራ ለላለው ጀማሪ አለው እርሱም እግዚአብሔር ነው። የተፈጠረው ሁሉ በእግዚአብሔር ፈቃድና ሥልጣን ሥር ነው።

3.4 ሰው

ሰው ምንድን ነው? እንዴትስ ተገኘ?

ሰው ከሳይንስ አንጻር

ከዳርዊኒዝም አንጻር ሰው በአገጋማ ለውጥ ክእለት የተገኘ ጸጉሩን የተላጩና ቀጥ ብሉ የሚራመድ ዝንጀሮ (ፔምፓንዚ) ነው። አንድ የዳርዊኒዝም ተከታይ 193 ዓይነት ዝንጀሮዎችና ጦጣዎች አሉ፤ 192ቱ ሁሉም ጸጉር አለባቸው፤ ጸጉር የሌለው ሰው ብቻ ነው።⁸⁴ እንዳለው መሆኑ ነው። ከማቲሪያሊስቱ አንጻር ሰው የውኃ፣ የሰብ፣ ካርቦንና ፎስፈረስ ንጥረ ነገሮች ክምችት ነው።⁸⁵ መጽሐፍ ቅዱሳዊና ሃይማኖታዊ ያልሆኑ ሌሎች ወርልድቪዎች ሁሉ ለሰው ማንነት የሚሰጡት ትርጉም ሰው ቁስ አካል ነው። በሚለው ሀሳብ ላይ ያጠነጥናል።

ሰው ከመጽሐፍ ቅዱስ አንጻር

የሰውን ምንነት ለመገንዘብ አስቀድመን ከጅማራው ያለውን እንይ።

እግዚአብሔርም አለ፡- ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌአችን እንፍጠር፤ የባሕር ዓሦችንና የሰማይ ወፎችን፤ እንለላትንና ምድርን ሁሉ፤ በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ ይግዙ። እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ፤ በእግዚአብሔር መልክ ፈጠረው፤ ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው። እግዚአብሔርም ባረካቸው፤ እንዲህም

⁸⁴ Desmond says: "There are 193 living species of monkeys and apes. One hundred and ninety-two of them are covered with hair. The exception is a naked ape, self-named *Homo sapiens*." Vaughan Roberts, p.39, Cited from Desmond Morris, *The naked Ape*, New York: Dell, 1967, p.9.

⁸⁵ Human "...body contains enough water to fill a 10 gallon barrel, fat for 7 bars of soap, carbon for 7,000 pencils, phosphorus for 2,200 match heads and iron for a medium sized nail" Vaughan Roberts, p.39.

አላቸው፡- ብዙ፤ ተብዙ፤ ምድርንም መሰሉት፤
 ግዙብነትም፤ የባሕርን
 ዓሦችና የሰማይን
 ወፎች በምድር ላይ
 የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ
 ግዙብነት (ዘፍ 1:26-
 28)።

«እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ
 ፈጠረ፤ በእግዚአብሔር መልክ
 ፈጠረው፤ ወንድና ሴት አድርጎ
 ፈጠራቸው» (ዘፍ 1:27)።

መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚሰተምረን፡-

ሰው በእግዚአብሔር የተፈጠረ ነው።

እግዚአብሔር ሰውን «እንፍጠር» አለ፤ ፈጠረውም።
 «እግዚአብሔር አምላክም ሰውን ከምድር አፈር አበጀው፤
 በእፍንጫውም የሕይወት እስትንፋስን እፍ አለበት፤ ሰውም
 ሕያው ነፍስ ያለው ሆኑ» (ዘፍ 2:7)። «እግዚአብሔር ...የሰውን
 ወገኖች ሁሉ ከአንድ ፈጠረ» (ሐዋ 17:26-17)። ወንድና ሴትን
 እግዚአብሔር ፈጠራቸው (ዘፍ 2:21፤ ማቴ 19:4)። ሰው
 የእግዚአብሔር የእጁ ሥራ ነው (ኢሳ 64:8)።

እግዚአብሔር ሰውን በአምላኩ ፈጠረው።

እግዚአብሔር ሰውን የፈጠረው በራሱ ምሳሌ ነው (ዘፍ 1:26፤
 5:11፤ 9:6፤ ያዕ 3:9)። ይህ ምሳሌ ሰው የአምላኩን ባሕርይ
 እንዲካፈልና አርሱንም እንዲፈልግ ያደርገዋል። ሰው
 በእግዚአብሔር ምሳሌ በመፈጠሩ ከሌላው ፍጥረት ሁሉ የክበረ
 ሆኗል። እግዚአብሔር ፍጥረትን ሲፈጥር በአምላኩ የፈጠረውና
 እስትንፋስ እፍ ያለበት ሰውን ብቻ ነው። እንዲህ ክቡር ሆኖ
 የተፈጠረ ሰው በኃጢአት ምክንያት ከክብር ጎደለ (ሮሜ 3:23)።
 በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን አዲስ ሰው ሲሆን ወደ ክብር
 ይመለሳል፤ የፈጠረውን ምሳሌ ይመስላል (ቆላ 3:10)።

ሰው የእግዚአብሔር ባለ እደራ ነው።

እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥረው ባርኮታል፤ ምድርን የመመላለሱና
 የመግዛት ኃላፊነት ሰጥቶታል። የባሕርን ዓሦችና የሰማይን
 ወፎች በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ የመግዛት ሥልጣን
 ሰጥቶታል (ዘፍ 1:28)። እግዚአብሔር ይህን ኃላፊነት በአምላኩ
 ሰፈጠረው ሰው ሰጠ። ሰው ስተሰጠው እደራ ተጠያቂነት
 አለበት።

እግዚአብሔር ሰውን ነጻ ፈቃድ ያለው እድርጎ ፈጠረው

ሰው የተፈጠረው መልካምና ክፉ በሆነው መካከል እንዲመርጥ
 ተደርጎ ነው። «እግዚአብሔር አምላክም ሰውን እንዲህ ብሎ
 አዘዘው። ከገንት ዛፍ ሁሉ ትበላሰህ፤ ነገር ግን መልካምንና ክፉን
 ከሚያስታውቀው ዛፍ አትብላ፤ ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን
 ትሞታሰህና» (ዘፍ 2:16-17) አለው። እንዲሁም «እግዚአብሔርን
 ሰማወቅ ባልወደዱት መጠን...» (ሮሜ 1:28) እንደሚል ሰው
 እግዚአብሔርን ሰማወቅ የመፍቀድ ወይም ያሰመውደድ ምርጫ
 አለው። እግዚአብሔርን ሰማወቅ አለመፈለግ ክፉን መምረጥ
 ነው። ይህ በመጽሐፍ ቅዱስ አጠራር ኃጢአት ይባላል። ኃጢአት
 የእግዚአብሔርን ፈቃድ በመቃወም የራሱን ምርጫ ማድረግ
 ነው። ኃጢአት ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ኅብረት
 ያቋርጠዋል።

እግዚአብሔር ከሰው የሚፈልገው

እግዚአብሔር ከሰው የሚፈልግበትን ነግሮታል። እስቀድሞ
 መብላት የሌለበትን እንዳይበላ አስጠንቅቆት ነበር። በዚህ
 ባለመታዘዙ ከገንት እንዲወጣ ተደረገ። ከዚያም ሰውን የሚፈልግ
 አምላክ ለአስራኤል እንዲህ አለ።

«...እሁንሰ አምላክህን እግዚአብሔርን ትፈራ ዘንድ፤
 በመንገዱም ሁሉ ትፄድ ዘንድ፤ አምላክህንም
 እግዚአብሔርን ትወድድ ዘንድ፤ በፍጹምም ልብህ
 በፍጹምም ነፍሱህ ታመልከው ዘንድ፤ መልካምም
 እንዲሆንልህ ዛሬ ስለነት የማዝዘውን የእግዚአብሔርን
 ትእዛዝና ሥርዓት ትጠብቅ ዘንድ ነው እንጂ አምላክህ

እግዚአብሔር ከአንተ የሚፈልገው ምንድር ነው? (ዘፋ 10:12; 13):

ካንብብነው ክፍል አንደኛውን ነገር እግዚአብሔር ለሰው ያለው ሀሳብ የፍቅሩ ተካፋይ አንዲሆን ነው። ይህም በሁለት ዋና መንገዶች ይገለጻል።

- ◆ እርሱን መውደድ፡- እግዚአብሔርን መውደድ ማለት እምላክ እርሱ ብቻ መሆኑን በማመን እርሱን ብቻ በመስጠት ማምለክ ነው።
- ◆ እርሱን መታዘዝ፡- እግዚአብሔርን መታዘዝ እርሱን ማክበርና መፍራት ነው። ሰው ለእግዚአብሔር ያለውን አክብሮት ለቃሉ በመታዘዝ ይገልጻል።

አንግዲህ እንደ ዳርዊኒዝምና ማቴሪያሊዝም አስተሳሰብ ሰው ቁስ ብቻ ሳይሆን በእግዚአብሔር የተፈጠረ ሥጋ፣ ነፍስና መንፈስ ያለው ክቡር ፍጡር ነው (ማቴ 10:28፤ 1ተሰ 5:23)። ሰው በእግዚአብሔር ስለ ተፈጠረ ለፈጠረው ሊገዛ፤ በእምሳሉ ስለ ተፈጠረ ከእርሱ ጋር ንብረት ሊያደርግ፤ ምድርንና በውስጡ ያለውን ሁሉ እንዲያስተዳድር ኃላፊነት ስለተሰጠው ባለ አደራነቱን በታማኝነት ሊፈጽም ይገባል።

3.5 ደህንነት (ድንከት/ ድነት)

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ባልሆኑ ወርልድቪዎች (ደህንነት) የሚለው ቃል በእግዚአብሔር እንደሚታወቅ በክፍል 2 ተመለከትን። ለአንዳንዶች ደግሞ ደህንነት ማለት የኑሮ መሻሻል፤ መብላት፤ መጠጣት፤ መደሰት መሆኑን አየን። በመጽሐፍ ቅዱስ ሰው የሚድነው በኃጢአት ምክንያት ከሚመጣበት የዘላለም ሞት ነው። ደህንነት ከኃጢአት ባርነት ነጻ መውጣትን ስለሚያመለክት አስቀድመን ስለ ኃጢአት እንመልከት።

ኃጢአት

ኃጢአት በእግዚአብሔር ሳይ የሚፈጸም በደል ነው። ኃጢአት ከእግዚአብሔር ክብር መጉደል ነው (ሮሜ 3:23)። በመጽ ነው (1ዮሐ 3:4፤ 5:17)። መልካሙን አያወቁ በጎ አስመሥራት ነው (ያዕ 4:17)። ኃጢአት ለእግዚአብሔር ፈቃድ አለመግዛት፤ ራስን ከእግዚአብሔር ፈቃድ ሳይ ለማውጣት መፈለግ ነው።

ኃጢአት የተጀመረው በሰይጣን ነው።

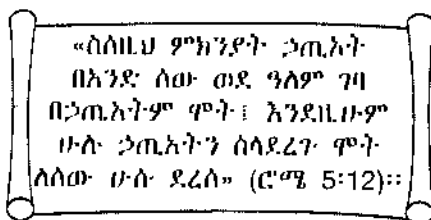
ሰይጣን ከመጀመሪያው ኃጢአትን አድርጓል። ሰይጣን ሐሰተኛ፤ የሐሰትም አባት ስለሆነ (ዮሐ 8:44) ለሔዋን ሐሰት በሆነ ነገር ፈተናት። አዳም (እና ሔዋን) የሰይጣንን ሀሳብ ተቀበሉ፤ ተፈተኑ፤ ተቃለሉ፤ (ዘፍ 3:4-5)። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ኃጢአት ወደ ሰው ገባ።

ኃጢአት ከእግዚአብሔር መለየት ነው።

አዳምና ሔዋን ኃጢአት በሰሩ ጊዜ ከገነት ወጡ (ዘፍ 3:23-24) ሁለተኛም ወደ ገነት መመለስ አልተፈቀደላቸውም። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ በገነት የኖረ የሰው ዘር የለም። ኃጢአት ከእግዚአብሔር ተለይቶ መኖር ነው (ኤፌ. 2:12)። ሰው በክርስቶስ በማመን ተመልሶ አስኪገባ ድረስ ከገነት ውጭ ይኖራል።

ኃጢአት ከመጀመሪያው ሰው ጀምሮ ያለ ነው።

አዳም የሰው ዘር «ራሱ» ወይም ጀማሪ ነው። የሰውን ዘር ሁሉ ይመክላል። ሌዊ በአብርሃም ወንብ እንደ ነበረ (ዕብ 7:9-10) የሰው ዘር ሁሉ በአዳም «ወንብ» ነበር ማለት ይቻላል። ሰው ከፍጥረቱ የቀጣ ልጅ ነው (ኤፌ 2:3)። «ስለዚህ ምክንያት ኃጢአት በአንድ ሰው ወደ ዓለም ገባ በኃጢአትም ሞት፤ እንደዚሁም ሁሉ ኃጢአትን ሰላደረጉ ሞት ለሰው ሁሉ ደረሰ» (ሮሜ 5:12)። ስለዚህ «በአንዱም በደል ሞት

በአንዱ በኩል ከነገሡ» (ሮሜ 5:17) እንደሚል ከአዳም የተነሣ ሰው ሁሉ ይሞታል (1ቆሮ 15:22)። እንዲሁ ሰው ከአዳም የወረሰው ኃጢአት አለበት (መዝ 51:5)።⁸⁶ ሰው ሁሉ የኃጢአት ቅጣት ውጤት የሆነውን ሞት ተካፋይ የሚሆን ከሆነ የሚያስቀጣው ኃጢአቱ በውስጡ ስለሚኖር ነው። ጻድቅ ሆኖ የሚወለድ ሰው የለም።

ኃጢአት ሁሉን ሰው አቀፍ ነው

ሰው ሁሉ ኃጢአተኛ ነው (ሮሜ 3:10-12)። «ሁሉ ኃጢአትን ሠርተዋልና የእግዚአብሔርም ክብር ጎድሉአቸዋል» (ሮሜ 3:23)። በሰው ዘር መካከል ልዩነት የለም። በሀገር፤ በቀለም፤ በዘር፤ በሚኖርበት ዘመን ልዩነት የለም። «እኛ ሁላችን እንደ በጎች ተቅጥብን ጠፋን» (ኢሳ 53:6)።

ኃጢአት የሰውን ሙሉ ማንነት ይበክላል።

ኃጢአት የሰውን ሀሳብ፤ ድርጊት፤ ፈቃድ፤ ስሜት፤ ሁለንተናውን ይበክላል። «እግዚአብሔርም የሰው ክፉት በምድር

⁸⁶ አንዳንዶች ሰው ያለው የድርጊት ኃጢአት ብቻ ነው የሚሉ አሉ። ሆኖም ከኃጢአት ጋር በተያያዘ የመጽሐፍ ቅዱስ አንገር ትምህርት «ሁሉ ኃጢአትን ሰላደረጉ» ኃጢአተኞች ናቸው። ሳይሆን ኃጢአተኛ ስለሆኑ ኃጢአት ያደርጋሉ ነው። ሰዎች ኃጢአት የሚያደርጉት የኃጢአተኛ «ተፈጥሮ» ስላላቸው ነው።

ላይ እንደ በዛ፤ የልቡ አሳብ ምኞትም ሁልጊዜ ፈጽሞ ክፉ እንደ ሆነ አየ» (ዘፍ 6:5)። ሰዎች በአእምሮአቸው ከንቱነት ይመላለሳሉ (ኤፌ 4:17)። «ከውስጥ ከሰው ልብ የሚወጣ ክፉ አሳብ አለ (ማር 7:21)። የሰው ልብ ከሁሉ ይልቅ ተንክሶኛ እጅግም ክፉ ነው። ማንስ ያውቀዋል?» (ኤፌ 17:9)። «አንደበትን ሊገራ ማንም ሰው አይችልም፤ የሚገድል መርዝ የሞላበት ጠላዋይ ክፉት ነው» (ያዕ 3:5-9)። በብልቶች ውስጥ ውጊያ አለ (ሮሜ 7:23)። ጳውሎስ «በእኔ ማለት በሥጋዬ በጎ ነገር እንዳይኖር አውቃለሁና፤ ፈቃድ አለኝና፤ መልካሙን ግን ማድረግ የለኝም» (ሮሜ 7:18) አለ። የሰው መልካም ሥራ እንኳ ከኃጢአት የጻጸ አይደለም (ኢሳ 64:6)። ስለዚህ ሰው ሁለንተናው በኃጢአት ተንክቶአል። ደህንነት ያስፈልገዋል።

ደህንነት

አዳምና ሔዋን በሰይጣን ፈተና ሲወድቁ «ራቂትነታቸውን» አወቁ። ክብር ከእነርሱ ተነሣ። ራቂት ስለሆኑ ከእግዚአብሔር ፊት ተደበቁ። በዚህ ጊዜ እግዚአብሔር አዳምንና ሔዋንን፦

- ◆ ወዴት ነህ?
- ◆ ዕራቁትህን እንደሆንህ ማን ነገረህ? ከእርሱ እንዳትበላ ካዘዝህህ ዛፍ በላህን?
- ◆ ይህ ያደረግሽው ምንድር ነው?

የሚሉ ጥያቄዎችን ጠየቃቸው።

ከዚያን ጊዜ ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ እግዚአብሔር በኃጢአት ምክንያት ከእርሱ ፊት የተደበቀውን ሰው መልሶ ወደ ራሱ ለማስጠጋት በመፈለግ ላይ ነው። ይህ የደህንነት መንገድ ነው።

ሰው የራሱን ምርጫ በማድረጉ ከገባበት አበቅት ለማውጣት እግዚአብሔር መንገድ አዘጋጀ። እግዚአብሔር አንድያ ልጁን ላከ። ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው ኢየሱስ ክርስቶስ በምድር በሰው መካከል ተመላለሰ። የእግዚአብሔርን ባሕርይ በሙላት በምድር አሳየ፤ አስተማረ፤ እግዚአብሔርን ገሰጠው።

ኃጢአት ዕዳ ስለሆነ መከፈል አለበት። ክፍያውም የሞት ቅጣት ነው። ከእግዚአብሔር ጋር ለመታረቅና ከሞት ቅጣት ምሕረትን ለመቀበል አስቀድሞ ዕዳው መከፈል አለበት። እግዚአብሔር ዕዳችንን የሚከፍልበት መንገድ አዘጋጀ። እርሱም አንድያ ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ያለው በሰው ፋንታ ምትክ ሆኖ የኃጢአትን ዕዳ የሚከፍል የእርሱን የጽድቅ ደረጃ የሚያሟላ መሆኑን ይገባዋል። ይህም ማለት፦

- ◆ ለኃጢአት ዋጋ እንዲሆን ያለ ኃጢአት የሆነ መሆኑን ይገባዋል፤
- ◆ የሰውን ኃጢአት የሚሸከም እንዲሆን ሰው መሆኑን ይገባዋል፤
- ◆ ማስታረቁ ለሁልጊዜ «የሚኖር» እንዲሆን ዘላለማዊ መሆኑን ይገባዋል፤

ኢየሱስ ክርስቶስ፦

► ነውር የሌለበት ነው።

ኃጢአት የሌለበትን «እግዚአብሔር የገዛ ልጁን በኃጢአተኛ ሥጋ ምሳሌ በኃጢአትም ምክንያት ልኮ» (ሮሜ 8:3) የእርቅ መንገድ አዘጋጀ። ኢየሱስ የአብን ፈቃድ ለማድረግ ከሰማይ ወረደ (ዮሐ 6:38)። እርሱ ቅዱስ ነው (ሐዋ 3:14፤ ዕብ 7:26)፤ ጻድቅ ነው (1ዮሐ 2:29፤ 1ጴጥ 3:18)፤ በእርሱ ኃጢአት የለም (1ዮሐ 3:5)፤ ኃጢአት አላደረገም፤ ተንኩልም በአፋ አልተገኘበትም (ዕብ 4:15፤ 1ጴጥ 2:22)።

ስለ ኃጢአት የሚወቅለው አልነበረም (ዮሐ 8:46)፤ በእርሱ ላይ የሚመለከር ተፈልጎ አልተገኘም (ማር 14:55)፤ መርማሪው አንድ በደል ሰንጸ አላገኘበትም (ሉቃ 23:14) አለ። የመቶ አስቃውም ይህንኑ ብሏል (ሉቃ 23:47)። ይሁዳ ገጽሕ ደም አሳልፎ መስጠቱን አወቀ (ማቴ 27:4)። ኢየሱስ ኃጢአት የለበትም (ሉቃ 23:22)።

ስለዚህ መጽሐፍ ሕፃኖች በእርሱ ሆነን የእግዚአብሔር ጽድቅ እንሆን ዘንድ ኃጢአት ያላወቀውን እርሱን ስለ ሕፃኖች ኃጢአት አደረገው (2ቆሮ 5:21) እንዲሁም «ከአባቶቻችሁ ከወረሳችሁት ከክንቱ ኑሮአችሁ በሚያልፍ ነገር በብር ወይም በወርቅ ሳይሆን፤ ነውርና እድፍ እንደ ሌለው እንደ በግ ደም በክቡር የክርስቶስ ደም እንደ ተዋጃችሁ ታውቃላችሁ» (1ጴጥ 1:18-19) ይላል። ኢየሱስ ኃጢአት አላደረገም (ዕብ 9:14)።

► ፍጹም ሰው ነው።

ስለ ሰው የሚሞት እንደ ሰው አካል ያለው መሆኑን አለበት። ጳውሎስ ለሮሜ ሰዎች ሊጽፍ «...በሥጋ ከዳዊት ዘር ስለ ተወለደ እንደ ቅድስና መንፈስ ግን ከሙታን መነሣት የተነሣ በኃይል የእግዚአብሔር ልጅ ሆኖ ስለ ተገለጠ ስለ ልጁ ነው፤ እርሱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው» (ሮሜ 1:2-4) እንደሚል የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ ከዳዊት ዘር ነው። «እግዚአብሔር ከሴት የተወለደውን ከሕፃን በታች የተወለደውን ልጁን ላከ» (ገላ 4:4-5)። «ሞት በሰው በኩል ስለ መጣ ትንሣኤ ሙታን በሰው በኩል ሆኖአልና» (1ቆሮ 15:21)። ኢየሱስ ሥጋ ያለው ሰው ነው (ዕብ 10:5-7)። ኢየሱስ ሰው የሆነው ስለ ሰው ሁሉ ሞትን ይቀምስ ዘንድ (ዕብ 2:9) ነው። በሥጋና በደም የተካፈለው ብሞት ላይ ሥልጣን ያለውን በሞት እንዲሸር፤ ይኸውም ዲያብሎስ ነው፤ በሕይወታቸውም ሁሉ ስለ ሞት ፍርሃት በባርነት ይታሰሩ የነበሩትን ሁሉ ነጻ እንዲያወጣ ነው (ዕብ 2:14-15)። ያለ ደም የኃጢአት ስርየት የለምና ኃጢአት መሥዋዕት ያስፈልገዋል። ሕይወት ያለው በደም ውስጥ ስለሆነ (ዘሌ 17:11) ኢየሱስ ሕይወቱን ስለ ሰው አኖረ፤ ሞተ።

► ዘላለማዊ ነው።

የኃጢአትን ዕዳ የሚከፍለው ለዓለም ሁሉ ማለትም ለሰው ዘር ሁሉና ከጊዜም አንጻር ላለፈው ዘመን ለአሁኑና ለወደፊቱ መሆኑን ይገባዋል። ኢየሱስ ክርስቶስ «የዓለምን» ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ» (ዮሐ 1:29) ነው። «ኢየሱስ ክርስቶስ ትናንትና ዛሬ እስከ ለዘላለምም ያው ነው» (ዕብ 13:8፤ ራእ 1:8)።

ቅርብቶስ ስለ እኛ እርግማን ሆኖ ከሕግ እርግማን ዋጀን (ገላ 3:13)። ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ እግዚአብሔር አቀረበን። ቅርብቶስ ደግሞ ወደ እግዚአብሔር እንዲያቀርቡን እርሱ ጻድቅ ሆኖ ስለ ዓመፀኞች አንድ ጊዜ በኃጢአት ምክንያት ሞቱአልና፤ በሥጋ ሞተ በመንፈስ ግን ሕይወት ሆኑ (1ኛ ጥ 3:18)። ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን ሞተ ስለ ጽድቃችን ተነሳ (ሮሜ 4:25)። ኢየሱስ ነፍሱን ስለ እኛ የሰጠው ከዓመፅ ሁሉ እንዲቤዝን ነው (ቲቶ 2:14)። በአዳም በኩል ወደ ሰው ሁሉ የገባውን አለመታዘዝን ኢየሱስ ለእግዚአብሔር ፈቃድ በመታዘዝ ሻረ።

በአጠቃላይ ደህንነት የኃጢአት መድኃኒት በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን እርሱ በፈጸመው የመስቀል ሥራ በኩል ከእግዚአብሔር ጋር መታረቅና የዘላለም ሕይወት መቀበል ነው።

3.6 መጽሐፍ ቅዱስ

የአንድ ወርልድቪው ምንነት የሚታወቀው ሰጩበጠው አመለካከት የሥልጣን ምንጭ ወይም የእውነት መሠረት አድርጎ በሚቆጥረው ግኝት፤ ተዎሪ፤ ሰው፤ ወይም መጽሐፍ ላይ ነው።

ሰዳርዊኒዝም፤ ናቹራሊዝምና መሰል ወርልድቪዎች በሳይንስ ያልተረጋገጠ ሁሉ እውነት አይደለም ስለሚሉ የሥልጣን ምንጫቸው ሳይንስ ነው። በፖስት-ሞዴርኒዝምና ራሳቲቪዝም አመለካከት እያንዳንዱ ሰው ሰራሱ (አምላክ) ስለሆነ ሥልጣን ያለው በእያንዳንዱ ሰው ላይ ነው። እነዚህ ወርልድቪዎች ከመለኮት የመጣ ቃል መኖሩን መቀበል አይፈልጉም። ከቁሉ ዓለም ውጭ የሆነ ሥልጣን ያለው ወይም እውነትን ያስታወቀ መኖሩን ከተቀበሉ ስዚህ ባለ ሥልጣን ተጠያቂ መሆን እንደሚኖርባቸው ያውቃሉ።

ክርስቲያናዊ ወርልድቪው የሥልጣን ምንጭ የሚያደርገው መጽሐፍ ቅዱስን ነው። በዚህ ክፍል ትኩረት የምናደርገው ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ምንነት፤ ሥልጣንና ተአማኒነት ይሆናል።⁸⁷

1. የመጽሐፍ ቅዱስ ምንነት።

1.1 መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ነው።

ሰው እግዚአብሔርን ማወቅ የቻለው አስቀድሞ እግዚአብሔር ራሱን ስለገለጸለት ነው። እግዚአብሔር የሚናገር አምላክ ነው። ሐጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና በብዙ ጎዳና ለአባቶቻችን በነበያት (ዕብ 1:1) ተናግሯል። ተፈጥሮ ስለ እግዚአብሔር ይናገራል (መዝ 19:1)። የተጻፈው ቃሉ (መጽሐፍ ቅዱስ) ስለ እርሱ ይናገራል። በአዲስ ኪዳን ሐሉን ወራሽ ባደረገው ደግሞም ዓለማትን በፈጠረበት በልጁ በዚህ ዘመን መጨረሻ ለእኛ ተናገረን (ዕብ 1:2)።

⁸⁷ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ለፋ ያለ ግንዛቤ ለማግኘት፡- መልሳቸው መስፍን (1999 ዓ.ም). ሁለት አፍ ካለው ይልቅ የበረታ ስለታም ሰይፍ (መጽሐፍ ቅዱስ)፤ እንደነት ማተሚያ ድርጅት ይመልከቱ።

በብሉይ ኪዳንና በአዲስ ኪዳን ለዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው በጻፉአቸው መጽሐፍት በኩል እግዚአብሔር ፈቃዱንና ሀሳቡን በልዩ መንገድ ገለጸአል። «የእግዚአብሔር ሰው ፍጹምና ሰበጥ ሥራ ሁሉ የተዘጋጀ ይሆን ዘንድ፤ የእግዚአብሔር መንፈስ ያሰበት መጽሐፍ ሁሉ ለትምህርትና ለተግግጽ ልብንም ለማቅናት በጽድቅም ሰሰው ምክር ደግሞ ይጠቅማል» (2ጢሞ 3:16) እንደሚል ይህ መጽሐፍ ለውን ለመጥቀም የተሰጠ ነው። «የእግዚአብሔር መንፈስ ያሰበት መጽሐፍ» ማለት ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ቁጥጥር ሥር ሆነው ወይም እርሱ እየመራቸው የጻፉት መጽሐፍ ማለት ነው። ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱስ በሰዎች እጅ የተጻፈ የእግዚአብሔር ቃል ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ የተጻፈው ከ40 በሚበልጡ ሰዎች ነው። ሰዎች የነበሩበት ሁኔታና የእጻጻፍ ስልታቸው የተለያዩ ነው። ሆኖም መጽሐፍ ቅዱስ የእነዚያ ጸሐፊዎች መልእክት (መጽሐፍ) አይደለም። «የእግዚአብሔር እስትንፋስ ያሰበት» ስለሆነ የእግዚአብሔር ቃል ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጻፈው ሁሉ እግዚአብሔር እንዲጻፍ የፈለገው ነው።

1.2 የእግዚአብሔር ቃል ሕያው ነው።

«የእግዚአብሔር ቃል ሕያው ነውና፤ የሚሠራም፤ ሁሉንም እፍ ካሰው ለይፍ ሁሉ ይልቅ የተሳለ ነው፤ ነፍስንና መንፈስንም ጅማትንና ቅልጥምንም እስኪለይ ድረስ ይጠጋል፤ የልብንም ስሜትና አሳብ ይመረምራል» (ዕብ 4:12) ይላል። ሐዋርያው ዮሐንስ ጌታ ኢየሱስን በራእይ ሲመስክት «ከአፋም በሁለት ወገን የተሳለ ስለታም ለይፍ ወጣ» (ራእ 1:16) እንዳለው ይህ ለይፍ ቃሉ ነው። ይህ ዘመን የማይሸረው ቃል ነው። ቃሉን የለጠ ሕያው እግዚአብሔር «ከአፌ የሚወጣ ቃሉ እንዲሁ ይሆናል፤ የምሻውን ያደርጋል የላክሁትንም ይፈጽማል እንጂ ወደ እኔ በከንቱ አይመለስም» (ኢሳ 55:11) ብሏል። ቃሉ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ያደርጋል።

1.3 መጽሐፍ ቅዱስ የመዳን ጥበብ የሚገኝበት መጽሐፍ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ስላዘጋጀው ማዳን ይናገራል። «ኢየሱስን በማመን፤ መዳን የሚገኝበትን ጥበብ» (2ጢሞ 3:15) ያስረዳል። ጌታ ኢየሱስ «እናንተ በመጻሕፍት የዘላለም ሕይወት እንዳላችሁ ይመስላችኋልና እነርሱን ትመረምራላችሁ፤ እነርሱም ስለ እኔ የሚመለከሩ ናቸው» (ዮሐ 5:39) እንዳለው መጻሕፍት በራሳቸው ደህንነት አያስገኙም፤ ደህንነት የሚገኝበትን መንገድ ያመለክታሉ። መንገዱም ክርስቶስ ነው።

1.4 መጽሐፍ ቅዱስ እውነት ነው።

ይህ ቅዱስ መጽሐፍ እውነት ከሆነው አምላክ የመጣ ቃል ነው (ኢሳ 65:16)። መጽሐፍ «የቃልህ መጀመሪያ እውነት ነው» (መዝ 119:160)፤ ቃልህም እውነት ነው (2ሳሙ 7:28፤ መዝ 119:142) ይላል። እንዲሁም «በእውነት ቃል አስቦ ወሰደን» (ያዕ 1:18)፤ «በእውነትህ ቀድሳቸው፤ ቃልህ እውነት ነው» (ዮሐ 17:17) ይላል። እግዚአብሔር የተናገረው ሁሉ እውነት ነው፤ እርሱ አይዋሽም (ዘኁ 23:19፤ 2ጢሞ 2:13፤ ቲቶ 1:2፤ ዕብ 6:18)።

2. የመጽሐፍ ቅዱስ ሥልጣን።

መጽሐፍ ቅዱስ ፍጹም ሥልጣን ያለው መጽሐፍ ነው።

የመጽሐፍ ቅዱስ ሥልጣን የሚመነጭው ከመጽሐፉ ደራሲ ከእግዚአብሔር ነው። የእግዚአብሔር ቃል ስለሆነ ሥልጣኑ ፍጹም ነው። በሰው ሕይወትና አኗኗር ላይ የመጨረሻ ሥልጣን አለው። ቃሉ የፈቀደው የተፈቀደ ነው፤ የሚከሰክሰው የተከሰከሰ ነው።

ሐዋርያው ጳውሎስ ለኤፌሶን ሰዎች «የዲያብሎስን ሽንገላ ትቃወሙ ዘንድ እንዲቻላችሁ» (ኤፌ 6:11) በማለት ከሚገልጻቸው የመንፈሳዊ ጦር ዕቃዎች መካከል በመንፈስ

ሰይፍነት የተገለጸው የእግዚአብሔር ቃል ነው (ኤፌ 6:17)። ቃሉ መንፈስ ቅዱስ የሚጠቀምበት መሣሪያ ነው።

በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ያሰውን ሥልጣን ዲያብሎስ ያውቀዋል። ጌታ ኢየሱስ በምድረ በዳ በሰይጣን በተፈተነ ጊዜ የመሰሰበት ተጽፎአል። በማሰት ነበር (ማቴ 4:4-11)። በተጻፈው የእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ዘመን የማይሸረው ሥልጣን አለ።

«ሰማይና ምድር ያልፋሉ፤ ቃሌ ግን አያልፍም» (ማቴ 24:35)። እንዲሁም

ጌታ ኢየሱስ ሕውነት አላችኋለሁ። ሰማይና ምድር እስኪያልፍ ድረስ፤ ከሕግ እንዲት የውጣ ወይም እንዲት ነጥብ ከቶ አታልፍም፤ ሁሉ እስኪፈጸም ድረስ (ማቴ 5:18) እንዳለው የቃሉ ሥልጣን በሕያውነቱና የተነገረው ሁሉ በመፈጸሙ ይገሰጻል።

«ሰማይና ምድር ያልፋሉ፤ ቃሌ ግን አያልፍም» (ማቴ 24:35)።

3. የመጽሐፍ ቅዱስ ተአማኒነት

መጽሐፍ ቅዱስ ከማናቸውም መጽሐፍ የላቀና ወደር የማይገኝበት መጽሐፍ ነው።

3.1 ብዙ መጽሐፍትን የያዘ ሆኖ ሳለ የማይቃረንና አንድ ዋና መልዕክት ያለው መጽሐፍ በመሆኑ ልዩ ነው።

- ✦ ከእርባ በላይ በሆኑ ጸሐፊዎች የተጻፈ መጽሐፍ ነው። ጸሐፊዎቹ፡- ካህናት፤ ነቢያት፤ ነገሥታት፤ መሳፍንት፤ የመንግሥት ባለ ሥልጣኖች፤ እረኞች፤ ጸሐፍት፤ ወታደሮች፤ ሐኪሞች፤ እሣ እጥማጆች፤ ወዘተ. ናቸው።
- ✦ በተሰያየ ቦታ የተጻፈ መጽሐፍ ነው። በከተማዎች፤ በቤተ መንግሥት፤ በምድረ በዳ፤ በድንኳን፤ ወዘተ.
- ✦ በተሰያየ ጊዜ (ዘመን) የተጻፈ መጽሐፍ ነው። በ1500 ዓመታት ልዩነት ጊዜ ውስጥ
- ✦ በተሰያየ አህጉርና በ3 ቋንቋዎች የተጻፈ ነው።
- ✦ የተሰያየ የእጻጻፍ ዘይቤን የተከተለና ብዙ ርዕሶችን የያዘ መጽሐፍ ነው።

እንዲህ የጊዜ፤ የቦታ፤ የቋንቋ፤ የጸሐፊዎች ዓይነትና ደረጃ ልዩነት ኖሮ መጽሐፍ ቅዱስ ግን አንድ መጽሐፍ ነው። በውስጡ ፍጹም እንድንት አለው። ዋናው መልዕክቱም ሕያው እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ስለዘጋጀው ማዳን ነው።

3.2 በዘመናት በብዙ ሰደት ውስጥ በመጽናቱ ልዩ ነው። መጽሐፍ ቅዱስን በማቃጠልና እንዳይነበብ በማወጅ፤ በመተቸትና በማጥላላት እጅግ በከፋ መከራ ውስጥ ቢያልፍም በዚህ ሁሉ የጸና መጽሐፍ ነው።

3.3 መጽሐፍ ቅዱስ የተፈጸሙና በመፈጸም ላይ ያለ ትንቢቶች የያዘ መጽሐፍ በመሆኑ ልዩ ነው። በምድር ላይ ከተጻፉ መጽሐፍት ሁሉ አስቀድሞ ሲሆን ያሰውን በትክክል የተነበየ (የተናገረ)፤ የተነገረውም በራሱ ጊዜ በፍጹምነት የተፈጸመ (የደረሰ) ትንቢት ያለው መጽሐፍ ነው። ከክርስትና ሌላ በየትኛውም ሃይማኖት ቢሆን መሪያቸው እንደሚመጣ አስቀድሞ የተናገረና በተነገረውም መሠረት እንደተከናወነ የማያሳይ የተጻፈ መረጃ ያለው የለም። መጽሐፍ ቅዱስ በውስጡ ከ2500 በላይ ትንቢቶች ይሟላል። ከእነዚህ መካከል እስካሁን ሁለት ሺህ ያህሉ ቃል በቃል ተፈጽመዋል።

4. «በምን ኃይል ወይም በማን ስም?»

ሐዋርያት የኢየሱስን ትንሣኤ እየሰበኩ በስሙም ተአምራት እያደረጉ ብዙዎች በኢየሱስ በማመናቸው የካህናት አስቆችና ሽማግሌዎች ስሐዋርያት ያቀረቡት ጥያቄ «በምን ኃይል ወይስ በማን ስም እናንተ ይህን አደረጋችሁ?» (ሐዋ 4:7) የሚል ነበር። ጠያቂዎቹ በቤተ መቅደሱ እስተዳደርና በመንፈሳዊ ነገሮች ላይ ሥልጣን ያላቸው አስቆች፤ ጳጳሮች፤ ካህናትና ሽማግሌዎች ሲሆኑ ይህን የጠየቁት በሐዋርያት በኩል የተደረገው ሁሉ እነርሱ ካላቸው ሥልጣን ስለ በሰጠና የኃይሉንና የእድራጊውን ስም ታላቅነት ስለሚያሳይ ነው።

ዛሬም ይህ ጥያቄ በምድር ዙሪያ ይጠየቃል። «በምን ኃይል ወይም በማን ስም?» የሚል ጥያቄ የሥልጣንን ምንጭ ይገልጻል። ለክርስቲያን መልሱ ግልጽ ነው፤ ኃይሉ የእግዚአብሔር ነው ለሙሉም የእርሱ ስም ነው።

ለመሆኑ ቤተ ክርስቲያን ወንጌልን በስፍራ ሁሉ የምትሰብከው በምን ኃይል ወይም በማን ስም ነው? ሥልጣኑን ከየት እመጣችው? ማን ለጣት? ይባላል። ቤተ ክርስቲያን ሥልጣኑን የተቀበለችው ሥልጣን ሁሉ በሰማይና በምድር የእርሱ ክሆነውና ከመሠረታት ከኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ማቴ 17:18፤ 28:18)። የኢየሱስ ስም መዳን የሚገኝበት (ሐዋ 4:12)፤ በሰማይና በምድር፤ ከምድርም በታች ያሉት ሁሉ የሚንበረከኩለት ስም ነው (ፊል 2:10)።

በእጠቃላይ መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ማንነትና ፈቃዱን ያስታውቀናል። የመጽሐፉ ተአማኒነት የሚመነጨው የእግዚአብሔር እስትንፋስ ያለበት ስለሆነ ነው። ይህ መጽሐፍ ለው ከየት እንደ መጣና ወዴት እንደሚሄድ ይናገራል። እውነትና ሐሰት የሆነውን ያስታውቃል። ብርሃንና ጨለማ የሆነውን ለይቶ ያሳያል። መጽሐፍ ቅዱስ መስተዋት ነው ያሳያል፤ ብርሃን ነው ያበራል፤ ሚዛን ነው ያሰካል፤ እጅግ ስለታም ነው ይለያል፤ ይመረምራል፤ ይቆርጣል። ስለዚህ በክርስቲያናዊ ወርልድቪው የእውነትና የሥልጣን ምንጭ የእግዚአብሔር ቃል የሆነው መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

3.7 ኢየሱስ ክርስቶስ

የኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ወርልድቪው የተመሠረተበት ክቡር ድንጋይ ነው። እርሱ ከነበረበት ዘመን ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ስለ ማንነቱ የተለያየ መልስ ይሰጣል። በዚህ ክፍል በመጽሐፍ ቅዱስ የተገለጸውን የእርሱን ማንነት በእጭሩ እንመለከታለን።

«እኔን ማን ትሉኛላችሁ?»

የኢየሱስ ማንነት እርሱ ከነበረበት ዘመን አንስቶ በዘመናት ሁሉ ያነጋገረ ርዕሰ ነው። በታሪክ ውስጥ በዚህ ርዕሰ ታላላቅ የቤተ ክርስቲያን ጉባዔዎች ተደርገዋል። ከፍተኛ ክርክር ሆኗል፤ መለያየትም ታይቷል። በመንፈሳዊ እነጋገር የኢየሱስ ክርስቶስን ማንነት ማወቅ የሕይወትና የሞት ጉዳይ ነው።

ስለ እርሱ ማንነት ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ሰዎች የለውን ልጅ ማን እንደ ሆነ ይሉታል? ብሎ ጠየቃቸው። ለዚህ የሰጡት መልስ አንዳንድ መጥምቁ ዮሐንስ፤ ሌሎችም ኤልያስ፤ ሌሎችም ኤርምያስ ወይም ከነቢያት አንዱ ነው እንደሚሉት ገለጹለት። እነዚህ ሰያሜዎች ሁሉ የኢየሱስን ማንነት በትክክል አይገልጹም። መላሾቹ የእርሱን ሕይወት የተከታተሉ፤ ትምህርቱን የለሙ፤ ያደረገውን ተአምራት ያዩ ቢሆኑም እንኳ የሰጡት ምላሽ የሥጋና ደም ንግግር ነው።

ክርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ።

ጌታ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱንም «እናንተስ እኔን ማን እንደ ሆነሁ ትላላችሁ?» በማለት ጠየቃቸው። ስምዎን ጴጥሮስ «እንተ ክርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ነህ፤ በማለት መለሱለት። ጴጥሮስ የሰጠው መልስ ትክክለኛ መሆኑን ጌታ ሲመለከርለት «በሰማያት ያለው አባቴ እንጂ ሥጋና ደም ይህን አልገለጠልህምና ብሁሶ ነህ፤ አለው» (ማቴ 16:13-18)። ሐዋርያው ጴጥሮስ ስለ ኢየሱስ ማንነት ያለውን ትክክለኛ መረዳት በሕይወቱ ዘመን ሁሉ ጠብቆአል። በመልእክቱ «የኢየሱስ ክርስቶስ ባሪያና ሐዋርያ የሆነ ስምዎን ጴጥሮስ፤